

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljsko izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 3050 — nočna 2996, 2994 in 3050

Izaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

Boren rezultat

Z velikimi upanji so narodi pričakovali rezultate konferenc v Ženevi. Brez dvoma je globoka politična in gospodarska kriza sveta, iz katere ni videti drugega izhoda, kakor v sporazumnem sodelovanju narodov za novo ureditev medsebojnih odnosov, vsaj v toliko vplivala na odgovorne državnike, da so se pošteno trudili za rezultat, ki naj bi značil vsaj začetek dejanskega razoroževanja držav do tistega minima, ki je nujen za obrambo narodov v slučaju nenadnega napada. Ovine, ki sledijo pri tej nalogi, niso tako velike, da bi ženevska konferenca tudi to pot ni prišla delj kakor do resolucije, ki ugotavlja nekatera načela, po katerih naj bi se razorožitev izvedla. Ta sklop je sicer globoko razočaral vse odkrito srčne prijatelje miru in mednarodne solidarnosti, vendar pa ima to dobro na sebi, da se more o fakci prebiti enega najbolj težkih in zapletenih problemov sodobnega sveta reči vsaj toliko, da je nekaj boljše ko nič.

Resolucija o načelih razorožitve je bila sprejeta po večini od onih držav, ki so več ali manj pod političnim vplivom ene trojice veleisl, ki danes bodisi v izrecnem dogovoru med seboj, bodisi instinktivno po skupnih interesih vodijo politiko sveta: Anglije, Francije in Amerike. Proti resoluciji pa so se izjavile Sovjetska Rusija, Nemčija in Italija v družbi onih držav, ki menijo, da morajo biti protipolitiki Francije na evropskem kontinentu. Glasovanje o resoluciji je torej pokazalo, da tudi ženevska prizadevanja za mir do danes niso mogla premestiti nasprotja, ki zija med dvema skupinama veleisl na svetu. To bi bilo naravno skupno, ako ne bi bili primorani priznati, da so vsi državniki, naj pripadajo tej ali oni skupini, kazali odkritosrčno voljo, da najdejo podlago za splošen sporazum in da lozadvena resolucija v resnici odpira pot za praktično rešitev, če bodo voljni močje sveta na tej poti vztrajali.

Kakor nimajo prav oni, ki dolže Nemčijo, da je ona glavna ovira sporazumu glede razorožitve, tako dolže krivico Franciji oni, ki odgovornost za to, da konferenca ni imela drugega rezultata ko platonsko resolucijo, valijo nanjo. Če že hočemo govoriti o krivdi, potem moramo govoriti o moralni krivdi, ki jo nosijo vse države brez izjeme, da se nočejo brezpogojno odpovedati vojni kot sredstvu poravnave medsebojnih sporov, in da druga drugi ne zaupajo, da se ne bi katera za "vračiscenje" kaotične megle, ki danes leži nad vsem svetom, lotila meča. Nobena država ni po minuli volji, torej do danes ničesar, da bi se ustvarili nujni predpogoji za uresničitev razorožitve, ki so moralnega značaja. Kar se pa izključno politične strani tega vprašanja tiče, bi vse države rade nekaj storile, da se vojaka vsaj za določen čas onemogoči, da bi se svet mogel odahniti in ustvariti pogoje za zopetni gospodarski dvig — niso pa pri najbolj volji v stanu, da spravi v sklad medsebojne, včasih diametralno nasprotujoče si interese.

Razorožitvena konferenca se sestane vnovič pozimi, da skuša načela, ki jih je sprejela, praktično realizirati, toda zelo težko si je predstavljati, kako se bo ta mogla zediniti Francija in Nemčija, ako stavljata obe vojaki, ki jih nobena stranka ne more sprejeti ali vsaj misli, da jih ne more. Nemčija pravi, da pri praktičnem reševanju razorožitvenega vprašanja ne bo mogla sodelovati, ako konferenca ne bo priznala popolne enakopravnosti. Nemčija z vsemi drugimi veleislami, to se pravi, da bo smela imeti tako armado v obrambo naroda, ki ne bo v toliko disproporciji z armadami drugih držav, kakor jo je določila versalska pogodba. Na drugi strani pa Francija izjavlja, da sklepov ženevske konference ne bo nikoli mogla sprejeti, ako se prej ne zagotovi sejanje politično stanje v Evropi, oziroma položaj Francije in mir sveta s takozvanimi varnostnimi obvezanji, katere naj bi ščitila mednarodna armada, oziroma mednarodne konvencije, ki bi uspešno preprečile vsak zlohotni napad bodisi na Francijo, bodisi na katerokoli drugo državo članico Društva narodov.

Vse to seveda ne more imeti drugega učinka, kakor da se poglabi pesimizem in skepsa, s katero lahko rečemo, velika večina narodov sveta od nekdanje glade na ženevske debate in resolucije. Ta skepsa je tembolj upravičena, ker tudi ostale države sveta, bolje rečeno državniki, brezpogojno vztrajajo na principih, ki vsako rešitev razorožitvenega problema zelo otežujejo, ako je ne onemogočajo popolnoma. Tako je Anglija na primer slejkoprej prepričana, da mora vsota njenih bojnih edinic na morju biti vsaj za eno edinic večja, nego vsota vojnih ladij največjih veleisl Evrope skupaj. Italija smatra za nujno zahtevo svojega položaja kot veleisla, da mora na morju biti enako močna; kakor Francija, Amerika smatra za neprekršljiv princip, da angleško brodovje ne sme prekašati po številu in moči njenega. Japonska, ne meneča se za družbo narodov, kateremu ni nehala pripadati, razburja Daljni vzhod s tem, da vedno bolj razširja svojo osvajalno akcijo, ki ogroža tako Kitaj kakor Rusijo in sili Ameriko, da stoji na straži s puško ob nogi. Zelo upoštevanja vreden faktor pri reševanju vprašanja znižanja armad in prepovedi napadalnega orodja pa so tudi veliki trusti, ki producirajo vojni material in ki so z vsemi silami na delu, da se razorožitev prepreči.

Kljub temu sijejo skozi to meglo nekateri trački svetlobe. Tako na primer Herriot, ki bistveno sicer nadaljuje politiko svojih predhodnikov v razorožitvenem vprašanju, niti izdaleka ni takov odjenjiv, kakor je bil Tardieu, ki je svoji

Tajno oboroževanje Italije

V največji tajnosti je Italija pričela graditi 14 vojnih ladij

Pariz, 25. julija. tg. »Eco de Paris« objavila senzacionalno vest istočasno z »Daily Telegraphom« o tajnem pomorskem oborožitvenem programu Italije, o katerem ni obvestila francoske vlade. V največji tajnosti je Italija pričela graditi 14 ladij, in sicer dve križarki, vsaka po 6442 ton, dva rusilca po 615 ton in 10 manjših ladij ter podmornic s skupno 16.562 ton. Oba rusilca naj dosežeta rekordno hitrost 45 vozlov na uro. Sploh naj bodo vse nove ladje izredno hitre. Ko se spušta v morje križarka »Dunkirchen« s 26.000 tonami, bo začela Italija graditi mnogo lažje in krepkeje križarke. Istotako prideta na vsako trgovsko ladjo dva topa, po eden spredaj in zadaj in ena strojica. Dela se na velikanskem skladišču za vojni material. Vse nove ladje naj bodo po novem načinu posebno lahke in izredno hitre. Sedaj je razumljivo, zakaj se Italija tako upira razoroževanju.

Mobilizacijski načrti na Primorskem

Praga, 25. julija. »Pravo Lidu« objavljajo pod naslovom »Fašistična poskusa na mobilizaciji« poročila, da se po kongresu bojnikov, ki je bil nedavno, opaža velika aktivnost italijanskih borbenih združenj. Na inicijativo pred-

sednika Azione Dalmatica, se vršijo pri Coselscoga nove vaje te irealistične organizacije, ki pripravlja revijo vseh čet v Zadru. Isto tako je bila pred kratkim v Istri mobilizacija fašističnih borbenih organizacij in sicer v Buzetu, kjer je napadale čete pregledal namestnik generalnega tajnika fašistične stranke Marzicalli, ki je za to prišel iz Rima. V Buzetu je bilo pri tej priliki koncentriranih preko 2000 članov borbenih organizacij, ki so prispele z vlaki, avtomobili, kolesi in motorji. Nastopili so nekateri govorniki, ki so v vnešenih besedah naglašali, da bo zasijalo solnce svobode, ko se vrnejo v krilo matere Italije vsi njeni sinovi.

Mnenje francoskega lista

Pariz, 25. jul. z. »La Volonte« komentira odnose Francije z njenimi sosedomi in pravi med drugim, da je današnje vzdrževanje vozi med Mus-solijem in Italijo Hitlerjevo Nemčijo mnogo lažje kakor takrat, ko je bil še živ Avgust Stressemann. Potrebno pa je, da stoji Francija med obe državi in da se sporazume ali z Rimom ali pa z Berlinom. Izбира je brez dvoma težka in zelo delikatna zadeva in bo v enem in drugem slučaju zahtevala od Francije velikih žrtv. Francija ne sme dalje kolebati, ampak mora čimprej sprejeti eno od obeh rešitev.

Angleški optimizem

London, 25. jul. z. Kakor vsi ostali angleški listi, tako tudi »Observer« misli, da se ne sme podcenjevati uspehov ženevske razorožitvene konference, kakor tudi ne sklepov, ki jih je izdala. Resolucije, ki jih je sprejelo 41 držav na razorožitveni konferenci, predstavljajo velik korak naprej v zelo dobri smeri. List piše nadalje, da bo treba v prihodnjem zasedanju razorožitvene konference odstraniti še vse nesporazume med državami, ki so zastopane na tej konferenci. Če pa bo Evropa ostala še naprej razdeljena na dva tabora, potem seveda ni mogoče računati na uspešno in splošno razorožitev.

Rim, 25. julija. tg. Sklep ženevske konference ni izval v tukajšnjih političnih krogih nikake senzacije, ker se tak rezultat pričakovali. Sporazum o razorožitvenem vprašanju se po mnenju tukajšnjih vodilnih krogov ne da doseči s tehničnim, temveč s političnim postopkom.

Tudi Nemčija se pridruži anglo-francoskemu paktu

Berlin, 25. julija. tg. Državna vlada je sklenila pristopiti k angleško-francoskemu paktu, ako se priključujejo tudi Italija, Belgija, Poljska, Českoslovaška in Jugoslavija.

Odklonjena pritožba Prusije

Leipzig, 25. julija. tg. Odbor sodišče je danes razpravljalo o pritožbi svobodne države Pruske po pruskem državnem ministru in po socialno-demokratski in centurmaski stranki radi protustavnosti izredne odredbe, ki jo je izdala državna vlada. V pritožbi predlagajo tožilci, naj državno sodišče določi začasne ukrepe. Sodišče je pritožbo odklonilo. V utemeljitvi tega sklepa pravi državno sodišče, da gre predlog za tem, da bi na Pruskem državnem sodišču delila poslali z državnim komisarjem. Toda tak ukrep bi izval za Pruskem politične nered. Na koncu se poudarja, da odločitev o glavnem vprašanju ni tako enostavna in da bo treba to vprašanje, t. j. ali je zaslišna odredba protustavna, rešiti šele po daljšem posvetovanju.

Seja kontrolnega odbora

Berlin, 25. jul. tg. Kontrolni odbor državnega zbora se je danes sestel na sejo, da čuje od državnega kancelarja in notranjega ministra razlago svojega postopanja s prusko deželno vlado. Seje so se udeležili samo socialni demokrati, državna stranka, centum in komunisti, dočim se desničarske stranke niso udeležile. Glavna točka dnevnega reda je bil predlog socialnih demokratov, naj se državni komisar v Pruski odpokliče in naj se

umakne izjemno stanje. Socialni demokrati, ki pripravlja Breidscheid na očitni vladi, da se je udala vplivu narodnih socialistov, ki so že pred meseci pripravljali državni udar. Notranji minister Fong-laj je oporekal temu odboru pravico razpravljati o tem vprašanju, ker ima on nalogo, da nastopa kot kontrolni organ samo v slučaju, če dela vlada protustavno.

Volilna borba v izjemnem stanju

Pariz, 25. julija. AA. Iz Berlina poročajo: Zaradi izjemnega stanja je poslednja predvolilna nedelja v miru potekla. Voditelj nacionalnih socializator Hitler je na nekem svojih večerinskih zborovanj rekel, da nacionalni socializator ne priznajo lozanske pogodbe in ne bodo plačali treh milijard mark, če pridejo do oblasti.

Berlin, 25. julija. AA. V zadnjem tednu volilne kampanje bodo imeli voditelji vseh političnih strank razen komunistov, priliko govoriti v radiju. Vsakemu zastopniku stranke je dovoljeno, da sme 25 minut govoriti. Velikim strankam so rezervirani poslednji dnevi pred volitvami. Tako bo govoril v četrtlek Hutter in Hugener, v soboto zvečer Severing.

Podpis rusko-poljske pogodbe

Moskva, 25. julija tg. Rusko-poljska nenapadna pogodba je bila danes podpisana v moskovskem zgradbenem komisariatu. Za Poljsko je podpisal pogodbo poslanik Patek, za Rusijo pa zastopnik ljudskega komisarja Krestinski. Pogodba je bila 25. januarja v Moskvi parafirana, ter je pomenilo zaključek pogajanj, ki so se vršila z nekaterimi prekinitvami od l. 1926. Poljska je nekatero opustila prvotne zahte-

ve, naj se ta pogodba sklene skupno s baltičskimi državami, istotako tudi svoje posebne zahteve glede Društva narodov. Po osebnih razgovorih med Litvinovim in Zaleskim v Ženevi se je posrečilo v zadnjem času odpraviti vsa nesoglasja. Tako je Poljska opustila tudi svojo namero, podpisati pogodbo o nenapadanju šele, ko bo stični Pakt.

Usoda Litavcev v Vzhodni Prusiji

Dunaj, 25. julija. Ob priliki osnega manjšinskega kongresa na Dunaju je poslala zveza litavskih društev v Vzhodni Prusiji vsem evropskim listom poročilo o zatiranju litavke narodne manjšine v Vzhodni Prusiji, da bi zbudila pozornost vsega sveta. V Vzhodni Prusiji je živelo okoli 400.000 Litavcev, a danes znaša njih število komaj 100.000. Vse ostalo prebivalstvo je bilo pomembno. Litavščina je bila izgubljena iz šol po vojni 1870-71. Pozneje so pošiljali Litavci zmanjšan prošnje v Berlin

za lastno šolo. Ena izmed teh prošnji je celo nosila 30.000 podpisov. Danes ne obstoji niti ena državna litavska šola, čeprav obstojajo še popolnoma litavske vasi. Litavščina se je morala umakniti tudi iz cerkve. V vseh, ki so po večini litavske, so nastavljeni duhovniki, ki ne znajo litavskega jezika. Ker država noče dati Litavcem šol, so si sami osnovali nekaj zasebnih šol, toda nemško učitelstvo in šolska oblastava ovirajo do skrajnosti njihovo delovanje. Nemški nacionalisti laoko sodbno razbijajo vsako prirediteljo Litavcev. Litavci morajo tudi iz državnih služb. Tako je danes v deželi, ki se je proti koncu 19. stoletja nazivala »Pruska Litva« (Proussische Litauen).

Francoske utrdbe

Berlin, 25. julija. AA. Iz Pariza poročajo: Generalni poročevalec za proračun poslanec Lamoureux je izjavil, kakor poroča »Temps«, da se je na svojem inspekcijskem potovanju po trdnjavskem ozemlju na vzhodni meji prepričal, da so francoske utrdbe na vzhodu nekaj tako popolnega, kakor sredstva zgodovinska še ne pozna. Poročevalec je prepričan, da je ta trdnjavski pas nepremagljiv in da si mora vsaka še tako močna, pogumna in vztrajna armada na teh utrdbah razbiti glave.

Boji v Mandžuriji

Barbin, 25. julija. AA. Kitajskim čedom v Mandžuriji se je po ogorčenih bojih postojno zavzeti mesto Imien, ki je poleg Harbina najvažnejše japonsko oporišče v Mandžuriji. Zato so prišle japonske čete v Harbinu v kritičen položaj.

Pričetek razprave proti Gorgulovu

Pariz, 25. julija tg. Danes je prišel v jurisdicni palači, ki je bila strogo zastražena, proces proti morilcu predsednika francoske republike, ruskemu zdravniku Gorgulovu. Razprava bo trajala tri dni in se vrši v znamenju največje kriminalne senzacije. Publika bo zelo maloštevilna. K razpravi so pripuščeni samo zastopniki diplomatskega zbora, nekateri politiki, advokati in žurnalisti. Razpravo vodi predsednik kazenskega sodišča dr. Dreifuss. Obtožbo zastopa glavni državni tožilec Donat-Guigue. Obtožnica je dolga 12 strani in stavi na koncu porotnikom dve vprašanji in sicer: ali je Gorgulov kriv umora predsednika francoske republike in 2. ali se je vršil umor z namenom in premisleno. Gorgulov je zelo krepak mož, in je sicer okrevljal od poškodb, ki jih je dobil ob svoji aretaciji od strani ogorčenega ljudstva, vendar je pa v zaprto precej ožestel. Brani ga znani advokat Gervais.

Pariz, 25. julija AA. Danes ob 13. uri se je začela razprava proti Gorgulovu. Takoj so uvedli formalnosti pripeljejo strazne v domo obtoženca Gorgulova. Obtoženec je silno blede in komaj hodi, opiraje se na stražnike. V rokah ima šop listov.

Predsednik ugovori najprej obtoženčovo identiteto. Toda Gorgulov takoj tiho odgovarja, da ga še sodnik komaj čuje. Njegov glas je tožek in monoton. Preden se začne čitanje obtožnice, vpraša predsednik Gorgulova, ali zahteva tolmača, obtoženec pa odgovori samo: »Zahtevam pravico.«

Izpovedi morilca

Pariz, 25. julija. AA. Okoli sodišča, v katerem se je danes odpolne začela razprava proti Pavlu Gorgulovu, morilcu predsednika francoske republike Pavla Doumera, so bile izdane najstrožje varnostne odredbe.

V sodno dvorano so imeli pristop samo porotniki, priče, odvetniki in novinarji s posebnimi legitimacijami. Opoldne je prišla na sodišče tudi žena Gorgulova, ki je bila vsa v črnem.

Razprava se je začela šele ob 13. Potem ko so bile opravljene formalnosti o identiteti, se je začelo čitanje obtožbe, nato pa zasliševanje Gorgulova.

Gorgulov pravi, da ni bil nikoli v zvezi z boljševiki, in da nikdar ni bil član črke. Pravi da je idealist in da je po političnem prepričanju socialni demokrat. Po begu iz Rusije je v Varšavi sodeloval z znamenitim revolucionarjem Savinkovim.

Ko ga predsednik sodišča opozori na njegove odnose z raznimi ženskami v Pragi, odgovori Gorgulov, da so to monarhistični komploti.

Ko nanese beseda na njegovo takozvano zeleno stranko, pravi Gorgulov, da je zbral 30 pristavev, ki pa jih je pozneje spet odslavlil, češ da so ga izdali. Nato Gorgulov izjavi, da je izvršil atentat sam brez sokrivcev, in sicer kot apostol.

Dalje pripoveduje Gorgulov, da je pri prihodu v Pariz šel v Notredamske cerkev, kjer je hotel v izpolnitev svojih idej.

Tedaj ga predsednik opozori na to, da se je v Parizu približal neki lahkomiselnosti žensk. Nato pa Gorgulov odgovori, da je to storil samo zato, da se je nekoliko spoznaval. Kaj se Gorgulov izjavi, da se točno ne pomnjava, naj se je zgodilo v trenutku, ko je začel streljati. Tudi tega ne ve, kolikokrat je ustrelil. Pravi, da je avtomatski pritiskal in da je bil orožje usode.

Nadalje Gorgulov izjavi, da ni imel osebnega napredstva do Doumera in da ga je ubil samo kot človeka, ki je vodil politiko proti Rusiji, in ki ni nastopil proti komunistični tiraniji.

Dunajska vremenska napoved: V severnih Alpah zjutraj pretežno jasno, podnevi večja oblačnost, v splošnem lepo vreme, temperatura narašča. Na vzhodnem robu Alp in v južnih Alpah pretežno jasno in toplo.

Sovjeti na Kitajskem

Sestina Kitajske pod oblastjo komunizma

V leningradski reviji »Vokrog sveta« je S. Marvič napisal članek, ki se peča s trenutnim političnim položajem na Kitajskem. Gotovo je slika, ki jo članek podaja, tendenciozna in pobarvana v prilog sovjetov. Vendar pa nam stvari, ki jih piše prikazuje, odkrivajo narsikav vzrok konfliktov na Daljnem Vzhodu.

Proti Hankovu, Sanghaju in Nankingu so bežali kmetje, trgovci in podjetniki. Bežali so iz sovjetske Kine. To je prva kitajska emigracija. Tako pričenja članek svoj spis. Nadalje popisuje, kako pišejo kitajski listi dnevno o rdeči nevarnosti, prinašajo poročila o očitnih in kako begunske deputacije hodijo prosit kitajske oblasti za pomoč. Kitajski generali jim obljubljajo, da bodo pregnali komunistične čete, v resnici pa vedo, da so se že tri kazenske ekspedicije ponesrečile. Trenutno upajo z gospodarsko blokado iztrgati komunistom oblast. Izmenjava blaga med sovjetsko Kino in ostalo državo je popolnoma prenehala. Toda vrši se več kot samo gospodarska vojna in Marvič jo tudi popisuje:

Pred 5 leti je bila v Kantonu izklicana sovjetska oblast, toda ni se mogla dolgo držati. Kuomintang je skoraj lahko izjavil, da je zatrl »komunizem na Kitajskem«. Toda od tega časa dalje se je v južni Kitajski pričela vojna, ki ni več prenehala. Bili sta dve komunistični armadi, ki sta se pričeli bojevati proti redni armadi. Ena armada je bila obkrožena in uničena. Ostala pa se je ohranila in tvori jedro sedanje rdeče armade. Prikrat je Čangkašek šel s četami nad njo, a vsakokrat se je moral vrniti. Posebno tretja ekspedicija, ki je štela 300.000 mož, je bila skrbno pripravljena in dobro oborožena, toda ni dosegla znatnih uspehov.

Marvič potem popisuje organizacijo sovjetske kitajske province. Rdečo armado tvorijo večina

kmeti. Delavcev je le 36%. V vseh distriktih so oborožene kmetijske čete. Prvi kitajski vojaški oddelek so bili organizirani 1930 leta. Vsaki 10 dni imajo vojaške vaje. Vse je tako urejeno, da jih je hitro mogoče mobilizirati. Orožja imajo dovolj. V vsakem okraju stoji bataljon oboroženih kmetov, v vsakem distriktu kompanija. Čete so oborožene po istem principu, kakor rdeča armada.

O razvoju samih sovjetov poroča pisec naslednje: Prvi kitajski sovjetski kongres se je vršil februarja 1930 v Sanghaju. Policija pa je za stvar zadržala, aretirala udeležnike in jih čez 14 dni obesila. Deset mesecev nato se je vršil drugi kongres, tokrat pa že na teritoriju sovjetske Kitajske. 600 delegatov iz devetih provinc se je udeležilo kongresa 7. novembra 1931. Tu je bila postavljena prva sovjetska vlada za Kitajsko, ki je naslednji dan izdala sledeči proglas: 1. razveljavljanje vseh pogodb, ki jih je sklenila prejšnja Kitajska; 2. razveljavljanje vseh inozemskih posojil; 3. takojšnje ukinitve vseh inozemskih koncesij; 4. odstranitev inozemskih vojaških sil iz kitajsko-sovjetskega teritorija; 5. zaseženje vseh bank, industrijskih in transportnih podjetij. Temu manifestu so sledila takoj dejanja. Na teritoriju, ki je bil zaseden od rdeče armade, so takoj izvedli razlastitve in razdelitev zemlje. Teritorij sovjetske Kine se vedno bolj širi. Velik del province Tsjangski, obsežni distrikti provinc Henan, Hanhuej, Hupej, Hunan, Senci, Sanci, Kvangsi in Sečvan so že pod oblastjo sovjetskih Kitajcev. To je Sestina cele Kitajske, teritorij, na katerem živi 80.000.000 Kitajcev. Rdeča armada sestoji iz 24 korov in šteje 200.000 mož, h katerim je treba prišteti še kakih 200.000 gori imenovanih strankarskih čet. V resnici obstoja velika nevarnost, da se komunizem razširi preko cele Kitajske od Kantona do Amurja.

Hitlerjev štab

Čeprav so sedanje gospodarske razmere v veliki in rekel bi odločilni meri vzrok, da se ljudje grupirajo predvsem po zelo ekstremističnih strankah, je vendar iskali vzroke Hitlerjevega rapidnega porasta tudi v osebah, ki stojijo poleg Hitlerja samega na čelu temu svojstvenemu nacionalističnemu gibanju.

Hitlerjeva stranka je strogo vojaško organizirana. Ona tvori še sedaj državo v državi. Na čelu celotne organizacije stoji naravno Hitler sam. Stirje moške so ogrožje cele organizacije, oni tvorijo Hitlerjev kabinet. Teh se tudi Hitler vedno poslužuje, če je treba na katerikoli način uveljaviti v javnosti strankin vpliv. Te delegira šef na razna vodilna mesta v državni upravi, ti so stalni kandidati za vsa mesta, ki jih upajo hitlerjevci še pridobiti.

Najstarejši izmed njih je gospod von Epp, bivši bavarski general. Ta je bil eden izmed najboljših nemških oficirjev v svetovni vojni. Po polomu se je posvetil nacionalističnim organizacijam in tako je postal baš vsled svojih izrednih strategičnih sposobnosti duša celokupne »Hitlerjeve vojske«. Stranka ga je tudi pooblastila, da se udeleži v nemški državni delegaciji razorožitvene konferenci v Ženevi.

Za njim pride W. Frick, ki je pač vsem znan kot prvi predsednik hitlerjanskega deželnega kabineta na Turinškem. Omembe vredno je, da je prišel dr. Frick, ki je sedaj že 57 let star, da oblasti baš v onem času, ko je bila weimarska ustava še v najlepšem razmahu. Nemški levičarski tisk piše o dr. Fricku kot o fenomenu, ki je prepovedal predvajanje Remarquovega filma »Na zapadu nič novega«.

Kapetan Goering, vitez reda »Pour le Mérite« je mož, ki je brezdvoma najbolj markanten v Hitlerjevem kabinetu. Je član Reichstaga, po rojstvu pripada tkz. »boljšim slojem«, njegov oče je bil ministerjalni načelnik, njegova žena pa je švedska baronica. Med svetovno vojno se je posebej odlikoval, zato je dobil najbolj zaželjeno nemško odlikovanje »Pour le Mérite«. Sedaj je star 39 let, njegova zunanost je, kljub temu, da nekoliko šepa, še precej simpatičen, poleg tega pa je mož z velikim svetovnim obzorjem. Zato zavzema v Hitlerjevem kabinetu mesto »zunanjega ministra«, on je diplomat Hitlerjevega carstva. On je bil tisti, ki se je pogajal po naročilu stranke z inozemskimi politiki in baš v zadnjem letu je bil v Rimu, kjer se je sestel s fašističnimi politiki. Pogajati se je hotel tudi z Vatikanom, (a je bil odklonjen), da se uredi dokončno razmerje med narodno socialist. stranko in Cerkvijo v Nemčiji. Kapetan Goering spada med Hitlerjevo staro gardo, ob priliki monarhovega puča je bil ranjen v nogo, zato se mora sedaj opirati na palico.

Četrty član tega sveta je Walter Fink, Hitlerjev »gospodarski izvedenec«. Star je 42 let, že 20 let je aktiven urednik »Berliner Börsenzeitung«. Radi svojih izrednih gospodarskih sposobnosti je bil že več kot enkrat svetovalec predsednika nemške narodne banke. Njegova pristojnost in zmožnost je tudi v inozemstvu priznana, zlasti v Angliji in Ameriki. Njegov vpliv v stranki je neprimerno večji kot vpliv G. Federja, ki že deseto leto »čuva« Hitlerja gospodarski program.

Govorniki in organizatorji.

Ostali člani Hitlerjevega kabineta se rekrutirajo iz deželnih voditeljev stranke. Najvplivnejši med njimi je brezdvoma G. Strasser, katerega je Hitler, kakor je to že znano iz dnevnega tiska, določil za predsednika event. narodne socialistične vlade v Prusiji. Strasser je Bavarec in katoličan, toda oboje le navidez. Kajti Hitler stremi za tem, da onemogoči v stranki one osebe, ki so še navdahnjeni lokalnega patriotizma ali pa kake konfesije. Strasser je magister farmacije, bombastičen govornik, osem let je že član Reichstaga, tako, da ga že imenujejo »možgani hitlerjanstva«. Može je zelo skladne, a odločne narave.

Nasprotje tega je berlinski odvetnik dr. Jos. Goebbels. Njegovi nasprotniki ga imenujejo za »Marata hitlerjanstva«. Njegova zunanost ni baš privlačna, na njen račun je nastala anekdota, ki so jo objavili že pred meseci nemški listi. Ob priliki neke debate v Reichstagu mu je zaklical neki socialistični poslanec: »Junak, ki ima širino prs 27, odprtno ust pa 72, lahko poziva na boj!« Goebbels spada trenutno med največje demagoge sedanjega časa, njegovi spretini organizaciji, še bolj pa njegovim besednim bombam se je posrečilo, da je v zadnjih treh letih pomnožil članstvo stranke v Berlinu za 20krat, od 30 tisoč na 600 tisoč.

Druga čudna figura v strankinem vodstvu je Alfred Rosenberg, glavni urednik Hitlerjevega osrednjega glasila »Der Völkische Beobachter«. Rosenberg je Nemec baltičkih provinc, rodil se je v Revalu, študiral pa v Rigi in Moskvi, odkoder je prišel po avetovni vojni v Nemčijo. Radi njegovega izrazito židovskega imena ga pogosto napadajo, da je žid. Posledica tega je bila ta, da je z vso vneto pisal brošure in članke, s katerimi skuša pobijati židovstvo in komunizem. Rosenberg spada zato med one ljudi v Hitlerjevi okolici, ki so obsodljeno nepopustljivi v vprašanju čistokrvne rase. Kot glavni urednik Hitlerjevega glasila vzdržuje stalne stike z angleškimi in ameriškimi listi, njegova zasluga je, da je spravil prvotno lokalno glasilo v Münchenu do tako silnega razmaha.

To so torej voditelji Hitlerjevega gibanja. Večino teh je v stranki že od vsega početka, tako, da so doživeli tudi žalostne dneve Hitlerjevega pokreta. Oni so trdno prepričani, da morajo brezpogojno zmagati zakoničnim putem, odločeni so pa tudi, da se poslužujejo državnega udara, če jim nemški narod odpove 31. avgusta preveliko podločnost.

Romunija in rusko-poljska pogodba

Bukarešta, 25. julija. t. g. Romunsko zunanje ministristvo je dalo sledečo izjavo o podpisu rusko-poljske pogodbe o nenapadanju. Podpis te pogodbe od strani Poljske ni nikakoli ločitev Romunije, ker je Poljska oficijelno obljubila romunski vladi, da ne bo pogodbe s Sovjetsko Rusijo preje ratificirala, predno ne sklene Romunija z Rusijo slično pogodbo. Vest uradne časopisne agencije Rador, po kateri so se vršili v Ženevi razgovori med romunskim odposlancem Titulescom in zastopnikom Rusije Litvinovom, se v tukajšnjih krogih zunanega ministristva potrjuje. Razgovore je vodila zavezniška država in sicer Poljska, da bi se našla formula, ki bi bila za obe strani sprejemljiva.

Rim, 25. julija. Ž. Eden izmed 12 italijanskih letalcev, ki so se udeležili mednarodnih letalskih tekem v Cürihu je padel s svojim letalom in dobil težke poškodbe.

Pariz, 25. julija. AA. Iz Lapaza poročajo, da je multimilijonar Petino podaril bolivijski vojski letalsko eskadriljo 15 letal.

Št. Vid pri Ptuj

Blagoslovitev novega križa na Prigersku preteklo nedeljo je bila nad vse slovesna. Okrog znamenja se je zbralo nepričakovano mnogo ljudi. V vznesenih besedah je pozdravil G. župnik, ki je križ blagoslovil, okrog zbrane in jih opozoril na veličino Njega, ki sedaj kraljuje nad lepimi Haložami, ki pa obenem tudi blagoslavljajo gleda na rodovito Ptujsko polje. Šele po blagoslovi se je začel ugotoviti, kako znameniti gostje so prisostvovali obredu. V minoritskem gostišču se je zbrala odlična družba, med njimi baron in baronica Gnanella z Dunaja, profesor dunajske umetniške akademije slikar svetovnega slovesa g. Kazimir Luigi de gospo, slikar Oeltjen iz Severne Nemčije z gospo, ki je tudi priznana kiparka, ter polkovnik Viktor von Steinberger z Dunaja. Poleg tega so bili tega dne poškodeni vsi viničarji minoritskih posestev. Seveda ni manjkalo za razvedrilno zraven tudi domačega pevskega zbora. Vsa prireditve se je vršila ob lepem vremenu in res nadvse slovesno.

Tragična smrt sportnika Jožeta Pogačarja

Ljubljana, 25. julija.

Zalostna vest se je nocoj razširila med ljubljanskimi sportniki, za katero so vsi upali da se ne bo uresničila, ki pa je takoj našla bridko potrdilo. Eden prvih slovenskih sportnikov, Jože Pogačar, se je danes smrtno ponesrečil pri avtomobilski vožnji.

Nesreča se je pripetila približno ob pol 7 v Mednem v bližini znane Cirmanove gostilne in skoraj nasproti mestnega kopališča. Jože Pogačar se je vozil z osebnim avtomobilom s svojim stanovskim tovarišem Tomažem Šavnikom, uradnikom pri zavarovalnici Royal Exchange, starim 24 let, stanujočim v Glinski ulici 5 in doma iz Ercegnovega. Avto je šofiral Pogačar sam. Kakor se je dalo nocoj ugotoviti, je Pogačar hotel prehiteti na cesti dva kmetijska vozova, enega polnega mrve. Zavil je vstran, da bi se vozema izognil, pri tem pa se je vozilo, ki je vozilo s precejšnjo hitrostjo, nepričakovano zarilo v velik kup gramoza. Sprito hitrosti vozila se je kup gramoza kar razsul, vendar je bil sunek tako silen, da se je avto v kolu prevrnil čez jarek na bližnji travnik. Že ko je avto zadel na kup gramoza, je Šavnik odletel iz avtomobila in obležal na travniku. Ko pa se je avto prevrnil, je obležal pod njim voznik sam, smrtno nevarno ranjeni Jože Pogačar. Po sledovih, ki so ostali na avtomobile, je Pogačarja stisnilo med volan in okvir vetrobrana tako, da mu je stisnilo črepanje. Pogačar je obležal nezavesten. Za obema ponesrečencema je privozil po cesti s svojim avtomobilom Oto Stieglitz, lastnik kartotečne trdnice iz Šelenburgove ulice 6. Stieglitz je naložil na svoj avto Pogačarja in Šavnika. Z železniške postaje v Mednem pa so že telefonirali po reševalni avto v Ljubljano.

Stieglitz je oba ponesrečenca peljal proti Ljubljani, pri tramvajski remizi v Šiški pa ga je reševal reševalni avto, Pogačar je med tem v Stieglitzvem avtu že izdihnil. Reševalni avto je mogel

prevzeti torej le Šavnika in ga hitro prepeljati v bolnišnico. Stieglitz pa je Pogačarjevo truplo odpeljal najprej na policijo, odkoder pa so ga napotili v Mestni dom. Tam so Pogačarjevo truplo položili na zaslonno nosilnico, dokler ni prišel mrtvaški voz Mestnega pogrebnekega zavoda in odpeljal truplo v krsti na stanovanje v palači Viktoriji na Aleksandrovi cesti. Pogačar je dobil smrtno rano na desni strani lobanje, kjer mu je nastala približno za dva prsta globoka vdrtina. Očitno je, da je ranjen tudi po prahu in da ima druge notranje poškodbe, ker je bilo truplo vse krvavo.

Jože Pogačar je bil star 33 let in je bil odlični slovenski sportnik. Bil je med prvimi pionirji zimskega sporta pri nas, prvi je postavil slovenske in jugoslovanske rekorde v smučskih skokih, bil je branilec nogometnega moštva Ilirije, bil je tudi odbornik tega sportnega kluba, udeleževal se je lahkotletskih tekem in moramo reči, da ni bilo sportne panoge pri nas, v kateri ne bi bil on vsaj pasivno, če ne aktivno sodeloval. Slovenski sportniki z vso pravico žalujejo ob krsti svojega še vedno mladega in podjetnega tovariša. Rajni Pogačar pa je bil tudi zelo agilen trgovec in v našem trgovskem svetu precej znan.

Poškodbe Tomaža Šavnika so izgledale sprva precej hude. Ranjen je na čelu, na nosu in tudi na zatilju. V bolnišnici pa zaenkrat mislijo, da njegove poškodbe niso nevarne ter da bo kmalu okreval, seveda, če ne nastopijo komplikacije.

★

Nocoj je ljubljanska bolnišnica sprejela 6letnega Pavla Knifca, sinčka banovinskega cestarja iz Zgornje Pesnice 8. Fantek je doma zakuril štedilnik in ker se ni hotel vneti ogenj, je drva polil z bencinom. Plamen pa je bušil dečku v obraz in ga močno opeknel. Oče je dečka prinesel nocoj v bolnišnico. Dečkovo stanje je resno.

Bencinski štrajk v Belgradu

Diktatura inozemskega petrolejskega kapitala - Uspela intervencija

Belgrad, 25. julija. I. Ze nekaj dni se čuti pomanjkanje bencina v Belgradu. Avtomobilski postaja vedno bolj redki in zopet so se pojavili v precejšnjem številu fajakarji po ulicah. Bencina še danes ni bilo mogoče dobiti v običajnih polnilnih skladiščih, katera so oblegali šoferji in moledovali za to dragoceno tekočino. Ministristvo za trgovino in industrijo se že več dni pogaja z rafinerijami, da bi vsaj zagotovilo najpotrebnejšo množino bencina, ki je za vzdrževanje javnega prometa neobhodno potrebno. Na vprašanje našega dopisnika na merodajnem mestu ministristva za trgovino in industrijo, če je dosežen sporazum glede dobave bencina za naš trg, so mu odgovorili, da ministristvo ni v prvi vrsti kompetentno, da intervenira, ker bencin ni monopoliziran predmet in tudi ni podvržen zakonskim predpisom o pobljanju draginje. Po tabelah naše carinske tarife je bencin luksuzno blago in to je tudi edino kar je država storila v pogledu bencina. Toda, ker je položaj vled pomanjkanja bencina postal zelo neprijeten, je trgovinsko ministristvo smatralo za potrebno, da posreduje in intervencija se je posrečila, da so razne petrolejske družbe, ki pridejo v poštev za izdelovanje in za razpečevanje bencina pristale na to, da od danes naprej nadaljujejo z rafiniranjem nafte, tako, da bo zadostno najnujnejšim potrebam naše države v pogledu konzuma nafte in petrolejskih izdelkov. K temu pripominjajo trgovski krogi, da je naravnost neverjetno, da si danes inozemske rafinerije dovolijo, da stavijo državo pred možnost pomanjkanja bencina, ki je eden najpomembnejših izdelkov našega modernega gospodarstva. Sedanji manever petrolejskih trustov, ki nas zalagajo z

bencinom, nam postavlja živo pred oči nevarnosti, ki pretijo našemu gospodarstvu radi nekontrolirane svobode, katero petrolejski trusti pri nas uživajo. V prvi vrsti nalagajo petrolejski trusti našemu konzumentu neprimerno visoke stroške. Zdi se, da bo polagoma mogoče s številskimi dokazili, da prihaja večina nafte, katero Jugoslavija potrebuje — ne iz romunskih vrelcev, kot se trdi in kakor govorijo uradne sprovednice — ampak iz Rusije. Ameriški in angleški trusti kupujejo sorazmerno poceni sovjetsko nafto, jo prepelejo nato do svojih skladišč ob Donavi in Romunijo, kjer se naenkrat spremenijo v romunsko nafto z neprimerno višjimi cenami. Ta podražen produkt nam potem vsiljujejo in diktirajo cene bencinu v naši državi. Naš konzument izdaja vsled tega ogromne zneske po nepotrebnem v žrlo teh inozemskih trustov, ker bi vendar bilo mnogo pametnejše, mnogo lažje in tudi neprimerno cenejše kupovati nafto neposredno iz ruskih petrolejskih skladišč in jo potem dostavljati na naš trg. Na ta način trpimo veliko škodo, če vzamemo v poštev, da je razvoj avtomobilskega prometa v naši državi po nekod naravnost onemogočen vsled cen, ki jih diktirajo inozemski trusti. Na drugi strani pa trpimo škodo, če vzamemo v poštev le golo dejstvo, da smo odvisni od mile volje teh inozemskih petrolejskih prvakov. Zato se zdi precej verjetno, da se bo tudi naša državna oblast, poučena »po bencinskem štrajku«, ki traja že nekaj dni v Belgradu, začela zanimati za to početje in da se bodo poskušali in morebiti tudi našla sredstva s katerimi bo morda le mogoče naš narod osvoboditi od diktature inozemskega petrolejskega kapitala.

Bolgarska delegacija v Belgradu

na polu na bernski kongres

Belgrad, 25. julija. I. Danes je potovala skozi Belgrad delegacija bolgarskih vseučiliških profesorjev, ki se nahajajo na poti v Bern na vseslovenski kongres za samopomoč akademski mladini. Vaš dopisnik je pozdravil bolgarske goste na kolodvoru, med katerimi so dr. Dimitrije Atanasov, dr. Krist Simanov in dr. Tatjana Kirkova in prosil dr. Dimitrija Atanasova, da mu razloži pomen tega potovanja, oziroma pomen sofijskega in bernskega kongresa.

V Sofiji smo od 1. do 5. julija obravnavali z zastopniki vseučilišč iz vseh balkanskih držav, akademski problem s prosvetnega in socialnega stališča, predvsem pa smo imeli na dnevnem redu sledeče 4 točke:

1. Kako bi se dalo organizirati duhovno sodelovanje vseh univerz na Balkanu.

2. Kaj bi se lahko storilo, da se zmanjša prevelik naval, ki se opaža na vseh naših univerzah. Ali se naj reducira število dijaštva, ali pa naj se razširijo zavodi.

3. Kaj bi lahko storili za akademike, kadar so bolni in kako bi jim dobili zdravniško pomoč.

4. Kakšno vlogo imajo in jo bodo v bodoče imeli akademiki pri razvoju vsega kulturnega življenja na vasi.

Sofijska konferenca, na kateri so sodelovali vsi prisotni delegati z veliko požrtvovalnostjo, je sprejela zelo važne sklepe. Tudi vsi slovenski zastopniki, vseučiliški profesor dr. Škerl, je mnogo doprinesel k razbistritvi vprašanj, ki so bila na dnevnem redu. Vsi smo čutili enako prijetno in prijateljsko ozračje. Nobenih nasprotstev, nobenega nesoglasja, saj so bile naše oči uprte samo v bodočnost in so naša srca bila samo za mladino, ki bo to boljše bodočnost nosila in morebiti tudi bistveno pomagala pri ustvarjanju. Mladi akademiki bodo znali iti preko vseh prepado, katere jim je starejši rod izkopal in za nas ni koristnejšega dela, kakor da skrbimo za to našo mladino, ki bo nosila pravo duhovno prosveto v najbolj skrite vasi naših narodov. Sofijska konferenca je bila ena najlepših prireditve na Balkanu v povojnem času. Sodelovanje Slovencev nam je bilo posebno drago. Zaenkrat je bilo sklenjeno, da se izda posebna knjiga o vseh naših balkanskih univerzah. V redakcijski zbor je za Jugoslavijo bil izvoljen vseučiliški profesor dr. Djaja. V Bernu, kamor sedaj potujemo, bomo isto vprašanje proučili še bolj obširno z vseslovenskega stališča. To se do sedaj še ni zgodilo. Upam, da bodo prisostvovali vsi slovenski narodi in tudi naši kolegi iz Rusije bodo dobrodošli. V Belgradu smo bili radostno

presenečeni vsled ljubeznivega sprejema od strani vseh krogov. Slovanska zemlja, slovansko srce! Pozdravite Slovence!

Delegacija je nato odšla v spremstvu velikega števila belgrajskih tovarišev in akademikov ter si ogledala važnejše točke mesta. Delegacijo so svečano sprejeli na univerzi in v muzeju sodobna umetnosti, kjer je vseučiliški profesor dr. Kašanin v vznesenih besedah gradil prijateljstvo med Slovani in pozival na delo, da se omogoči sodelovanje in uspeh na vseh poljih. Nocoj so bolgarski prijatelji odpotovali v Bern, kjer bo jutri dr. Beneš sam otvoril kongres Mednarodne zveze za samopomoč akademski mladini.

† Antonija Končan

V Domžalah je umrla posestnica gospa Antonija Končan po daljši bolezni, večkrat prevedena s svetimi zakramenti. Rajnica je bila vrla krščanska žena, ki je s svojim že pred 10 leti umrlim možem vzgojila več sinov in hčera v odločne in kremenite katoliške značaje. V mladih letih je sodelovala pri cerkvenem petju, pozneje pa vedno povsod, kjer je bila prilika storiti kaj dobrega za bližnjega. Pogrebal bodo njen topel značaj ne le domači, katerim je bila preskrbna in ljubeča mati, ampak cela soseska, ki jo je poznala. Pogreb blage rajnice bo v sredo 27. t. m. ob 9 dopoldne na domačjsko pokopališče. Naj se plemenita duša spocije v Bogu! Preostalim naše iskreno sožalje!

Iz učiteljske službe

Belgrad, 25. jul. I. Premešeni so iz meščanske na osnovno šolo: Dojčimović Mihael, Maribor, Pikuš Berta, Dalmija Lendava, Jederalinč Tomaž, Ljubljana. — Vpokojeni so: Prajnd Jakob, učitelj, Velika Nedelja, Kompost Ernest, učitelj, Sv. Kunigunda pri Konjicah, Juri Končar, učitelj, Šibenik, Soga Viktor, veroučitelj v državnem zavodu za gluhohe in Ljubljani, Vuković Ljudmila, učiteljica v Šent Vidu pri Ljubljani, Lipaj Vendel, učitelj v Prosenjakoveh, Pajler Josip, učitelj, Limbuš pri Mariboru.

Kopenhagen, 25. julija tg. Letalec von Gro-nau je včeraj ob 7. uri po 9-urnem letu iz Rejkjavika v Ivgitut v Grönlandiji. Danes popoldne ob 4 je nadaljeval svoj let proti Habradorju.

Z zlate maše g. prošta A. Kalana

Svatje zlatomašnika g. prošta Andreja Kalana, zbrani na Marijanskem vrtu v nedeljo 24. t. m. Foto-atelje Rovšek, Ljubljana.

Italijansko letalo padlo pri Mengšu

Mengeš, 25. julija.

Danes, 25. t. m., nekako ob polni dopoldne se je spustil vojaški italijanski aeroplan na tukajšnje polje. Aeroplan je padel na njivo z močnim sunkom, tako, da se je pri padcu preobrnil. Pilotu se ni zgodilo ničesar in je povedal, da so imeli pri Gorici vaje, kjer je zgrešil smer in se znašel pred Kamniškimi planinami. Tu se je obrnil in iskal primernega prostora, da bi pristal, ker ni bilo več bencina za nazaj.

Letalo je enokrilnik, menda znamke Fiat 41/12. Kolikor je bilo mogoče ugotoviti, ga je vodil neki akademik narednik, ki je bil na orožnih vajah in ki je izgubil orientacijo ter zašel v megli. Iz megle je prišel šele pri Triglavu. Ko je zagledal pod seboj Savo, je misli, da je Soča, na kar je šel ob vodi in prišel nad Ljubljano. Že takoj, ko je krenil na našo stran, je izgubil vsako orientacijo in ni vedel, ali je v Italiji ali na naših tleh ter je tako pristal blizu Mengša. Dijak je Italijan. Pri-

stal je popolnoma pravilno na neki njivi, ki je posejana z ovsem, vsled česar so se kolesa zapletla ter zadrževala letalo, med tem ko je motor deloval še naprej. Letalo se je vsled tega obrnilo in so kolesa prišla kvišku. Pri tem se je menda zlomil propeler in eno krilo, letalec pa je ostal nepokrovan in zdrav.

Italijanski narednik, ki je vodil letalo, se piše Marcello Giovanni od 21. ital. polka. Preden se je kpusil na Kančevo njivo pri Mengšu, je krožil nad Domžalami, tik nad strehami. Nato se je obrnil proti Zg. Jarsam in pri kolo-dvoru krenil na zahod. Nazadnje je vozil le 5 m nad njivami.

Letalec se je iz sedeža iztrgal — jermena so popokala, s katerimi je bil privezan — ter se tako rešil, ko se je letalo obrnilo. Oves je ves uničen, ker so ljudje v trumah prihajali. Letalca so odvedli orožniki. Prišla je vojaška komisija zdrav. divizije.

Belgrad brez bencina

Belgrad, 24. jul.

Ze pred nekaj dnevi je prišlo v javnost, da so tri belgrajske filijale svetovnoznanih bencinskih koncernov, »Standard«, »Shell« in »Vacuum« izprale bencinske zaloge in da bodo točilnice bencina na večjih križiščih v mestu le dotlej obratovala, dokler bo trajala rezerva, ki se trenutno nahaja v rezervoarju. Nihče cele stvari do konca ni vzel za res. Vendar so se že včeraj, v soboto pokazali rezultati. Nekaj točilnic je prenehalo z obratom. Danes, v nedeljo, že ni nobena več odprta. Šoferji so pa v skrbeh, kako bodo vozili vozove jutri, pa pojutrišnjem, ker stavka bo baje trajala dalj časa, nekaj privatnih firm, ki razpolagajo z manjšimi zalogami bencina, pa ne bo zmoglo vsega Belgrada preskrbovati, zlasti ker nimajo izdatnejših zalog.

Prvi je zaprl točilnice »Shell«. Od merodajne strani je bilo rečeno, da je bencinska industrija v Jugoslaviji ogrožena in da je v občutni krizi. Posebej jo tare uvedena carina na sirovine in pa

devizna politika, radi česar družbe ne morejo iz inozemstva dobiti potrebnih količin, ki bi služile za rezervo. Direktor »Shell« je rekel, da že leto dni črpajo iz zaloga, ki so se nahajale v državi, to je v rafineriji v Capragu. Tako g. Kešelj, ravnatelj belgrajske filijale »Shell«.

Podoben je izjavil tudi g. Petrovič (»Vacuum«), ki je pa dejal, da bodo točilnice mogoče zaprte le nekaj dni. »Standard« pa izjavlja, da rezervnega bencina nima in da stanje ne bo hitro izboljšano.

Situacijo, ki bo ugotovila, če bencina res ne bo za daljši čas, si lahko mislimo. Avtomobilski promet bo skoraj popolnoma prenehal. Cela vrsta tovarn, ki so ko na vsakdanji kruh navezane na bencin, bo ustavila obrat, kar bo imelo hude posledice v že tako kritičnem času. Najbolj pa bodo občutili pomanjkanje bencina številni taksiji po večjih mestih, ker njihovim šoferjem je sedenje za volanom vsakdanji kruh. In če bencina ne bo, bodo vrženi na cesto.

Beda priča Obisk pri ljubljanski borzi dela

Ljubljana, 25. julija.

V petek izplačuje ljubljanska borza dela podporo brezposelnim delavcem. Pozimi je bilo vedno ob teh dnevih na borzi dela živahno, nikoli pa ne poleti, zlasti ne ob času visoke delovne sezone. Do letos! Prav osupnilo je vsakogar, kdor je imel pretekli petek na borzi dela opravke, pa je zagledal veliko število brezposelnih delavcev, ki so čakali na podporo. Tudi našega poročevalca, ki je nekaj časa prisostvoval temu izplačevanju podpor, je presenetilo to število. V čakalnici pred blagajno se je gnetlo okoli 50 ljudi, brezposelnih delavcev, skoraj polovica pa je bilo vmes žensk-žen brezposelnih delavcev, ki so doma bolni ali pa jim je težko priti po podporo, ker še nikoli niso prosili. V visoki sezoni je borza vedno izplačevala te podpore le v najbolj nujnih slučajih, da je prihranila svoje skromne kredite za zadnje trimesečje v letu, to je za oktober, november in december, ko je stiska največja. Toda tem prošilec letos borza dela ne more odrekati podpor, ker je pri vseh stiska velika.

Tajnik neke organizacije je privedel k blagajni dve ženski in prosil, naj bi ti dve ženski imeli prednost pri izplačevanju, ker sta med reveži gotovo največji revici. Po izkazih, ki sta jih predložili, je bilo obema ženskama okoli 40 let, po obrazu, po potezih, ki so razodevale vso življenjsko trudnost in izčrpanost, pa bi človek dejal, da je obema mnogo nad pet križev. Gospod, ki ju je spremljal, je povedal, da bosta šli obe ženski, ko prejmeta podporo, takoj z denarjem na trg, ker doma nimata prav nič, kar bi dali v lonec. Res sta obe ženski imeli s seboj prazna cekarja.

Prva ženska je pripovedovala: »Gospod, ne veste, kako je hudo pri nas. Doma smo v baraki v Mestnem logu, ne na mestnem svetu, ampak na marijanskem svetu, prav blizu Viča. Deset otrok imam, nihče ni ne zasluži. Mo žje delal vse življenje prav do letos. Letos pa ne vem, kaj se je spreobrnilo na svetu — naenkrat jebil ob kruh. Rekli so mu, da je kriza in da ne mere več delati, čeprav bi rad, še zmenil se ne bi za to, da je malo bolehen. Deset otrok je deset otrok in vsi bi radi jedli!«

»Zakaj pa sam ne prideš po podporo, žena?«

»Saj sem mu rekla, ampak on ni navajen prositi. Pravi, da ga je sram prositi. Saj tudi nikoli poprej prosil ni in sedaj mu je težko, čeprav je stiska. Pravi, da bi raje poginil ob lakoti, kakor da bi prosil!«

»No, saj to ni beračenje,« jo tolaži uradnik. »Saj mož ima pravico do nekaj podpore, ker je poprej delal.«

Žena grejme pri blagajni 168 Din podpore za ta teden. Globoko se oddahne. Toliko denarja že dolgo ni videla. Izbira besede, kako bi se zahvalila, nato pa odide — naravnost na trg. Kar pozna se il.

da je za en teden rešena skrbi. Take gospodije resnično znajo delati čudeže. 168 Din je prejela in s tem skromnim denarjem bo živelo 12 ljudi ves teden, pa še sili bodo vsi. Toda, kaj bo po petih tednih, ko prenehajo te podpore in jih borza dela ne bo mogla več izplačati? Res je, da skrbi po svojih skromnih močeh, kakor je zaupno povedal nekdo, za to družino tudi skrita krščanska dobrodelnost ali kljub temu bo družina po petih tednih stradala.

Druge revica pripoveduje: »Pet otrok imam in pa moža, ki je delal ves čas, dokler ni izgubil službe. Lakota in stradanje ga je tako strlo, da leži sedaj doma bolan. Ima vnelo reberno mreno in pljučnico. Sam ne more priti po podporo, pa jo dajte meni. Tudi jaz grem z denarjem, ki mi ga boste dali, naravnost na trg! Prejela je podporo in odšla s topo zavestjo, da njeni tako težko udarjeni družini vsaj nekaj časa ne bo treba trpeti gladu.

Ko pa sta obe ženski odšli, se je iz vrst čakajočih oglasila tretja ženska:

»Še mene pustite naprej, še meni izplačajte najprej. Tudi jaz sem reva. Doma imam 8 mesecev starega otroka, pa nobenega, ki bi pazil nanj. Zaklenila sem ga v sobo in zelo me skrbi zanj. Dajte mi podporo, da bom hitro odšla domov! Ugodili so tudi njej.

Med prošilci je bil dalje še starejši mož, ki je prošil za podporo. Ko je povedal svojo starost, je uradnik ostrmel:

»Res je, gospod, 74 let mi je. Pa sem prav do letos delal. Delal sem na parni žagi — mož pove ime trdkre — ves čas, odkar je vojna minila. Pa pridno sem delal in zadovoljni so bili z menoj, čeprav sem že star. Letos pa so žago ustavili in ostal sem naenkrat brez dela. Zaslužil pa sem prej bolj malo, da je bilo le za silo, vendar je še nekako šlo, samo prihraniti si nisem mogel nič! Mož je dobil podporo.

»Vidite,« je dejal uradnik, »stakile slučaji dokazujejo najbolj, kako ujno potrebno je starostno zavarovanje delavcev. Ta mož je delal vse življenje in ko bo pri nas izčrpal svojih šest tednov podpore, bo pa konec. S svojo pridnostjo bi odtehtal marsikakega mlajšega delavca kljub svoji visoki starosti. Pa kam hočete dati moža, žagarja na cirkularski in polnem jarmeniku, če pa vse žago stojaje?

Borza dela je samo ta dan izplačala podporo 53 delavcem, stanujočim v Ljubljani. Trikrat toliko pa je izplačala podporo delavcem v ljubljanski okolici, to je v delavskih občinah Zgornja Siska, Vič, Dobrunje, D. M. v Polju, Moste, Ježica, Črnuče, Rudnik in drugod, kjer pač stanujejo delavci. Izplačala se je podpora le v najnujnejših slučajih. Sicer pa to niso nobene podpore, ker Borza dela izplačuje le tistim delavcem, ki so včasih delali in imajo večletno članstvo pri OUZD. Torej so si te podpore

že sami plačali s plačevanjem bolniških prispevkov. Treba je tudi vedeti, da podpore dobivajo res le potrebni, ki denar tudi koristno uporabijo. Milnili so tisti časi, ko so delavci nosili denar naravnost v dalmatinske kleti. Podpore dobijo večinoma le taki, ki denar nesejo res naravnost domov. Včasih so bili morda brezposelni le delavci šibkejših kvalit. Letos pa je kriza zadela tudi pošteno, delavljino in trezno tovarniško delavstvo. Vsak obisk na Borzi dela ti to pove.

Brezposeelnost v Slovenski Krajini

Delovanje borze dela v Murski Soboti

Murska Sobotica, 24. julija.

Velikega pomena je borza dela v Soboti, ki oskrbi zaslužka tisočim in tisočim, do katerega sami ne bi mogli priti. Vsak dan se vidimo pred gradom in pred poslopjem na lendavski cesti gruča ljudi, ki čakajo na zaposlitev. Poslovanje te velike socialne ustanove vodi mož, ki je sam okusil kruh, kakršnega si človek z žulji služi v tujini. Zato se tudi g. Franc Kerec z vso močjo trudi, da bi čim bolj olajšal gorje bednemu delavstvu. Zamisljeno je postaviti Delavski dom in obenem kuhinjo, kjer bi bilo zatočišče delavcev, ki morajo sedaj dneve in dneve na prostem čakati, v vročini in dežju, da pridejo na vrsto. O postavitvi doma je že svoječasno »Slovenec« prinesel kratko poročilo.

Delavcev, ki si po svetu iščejo zaslužka, je v Slovenski krajini okrog 10.000. Do danes je odšlo v Francijo 445 moških in 500 žensk. Zaposleni so deloma po hišah kot domači delavci, deloma pa delajo na polju. Ti zaslužijo mesečno 600—800 Din povprečnih prejemkov. V Nemčiji je zaposlenih 67 moških in 405 žensk. Tu pa služi posameznik 700

20% ceneje

prodaja vse blago vsled izpraznitve lokala

BERKO - Ljubljana

Materinsko zavarovanje

Pod materinskim zavarovanjem razumevamo zavarovanje najrazličnejših podpor za slučaj poroda. Materinsko zavarovanje je skoraj vsepovsod vključeno v bolniško zavarovanje, tako tudi v našem zakonu o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922. Ta zakon, ki je stopil 1. julija 1922 v veljavo, je bil v pogledu materinskega zavarovanja zelo širokogruden. Nudil je porodicam — članicam SUOR-a — poleg zdravil, zdravilnih pripomočkov, bolnišnice, zdravniške in babiške pomoči še porodnino v višini 75% zavarovane mezde in sicer 2 meseca po porodu brez ozira na delazmožnost matere, samo ako v tem času ne hodi na delo. Nadalje je nudil ZZD opremo za novorojenčke v višini 14-kratne enodnevnega zavarovane mezde t. j. največ 672 Din in končno prispevek za dojenje 3 Din dnevno skozi 20 tednov. Tako visoke podpore so si pridobile porodnice že po trimesečnem članstvu. Bolniški prispevek za 3 mesece znašajo največ 220 Din. Posledica te širokogrudnosti ZZD-a so bile vedno tešče zlorabe od strani onih porodic, ki ni-

Zopet plavalasi kot v mladostnih dneh s Pixavon-Shampoo-om s kamilicami

do 1000 Din in tudi čez. Tudi v Avstriji je zaposlenih 83 moških in 67 žensk, ki zaslužijo po 450 do 750 Din mesečno, a v naši državi je zaposlenih 1516 moških in 1212 žensk, ki prejmejo 300—450 Din mesečno. Torej vseh skupaj je zaposlenih 4295 delavcev. Nato je še 20 hlapcev in 465 oseb, ki so si s pomočjo Borze dela same poiskale zaslužka. Zato je s posredovanjem Borze zaposlenih 4780 oseb, a v evidenci jih je še 352, ki čakajo zaposlitve. Poleg teh je pa še potrebno zaslužka okrog 5000 delavcev, ki jih pa ni mogoče zaposliti; od teh je 3500 oseb brezposelnih.

Če pregledamo te številke, vidimo, da se letos močno pozna kriza, ki ne dopusti zaslužka še ostalim tisočim, kateri so željni dela. Tudi ti tisoči so pred leti dobili zaposlitev, a sedaj so jih razmere prisilile, da so ostali nezaposleni.

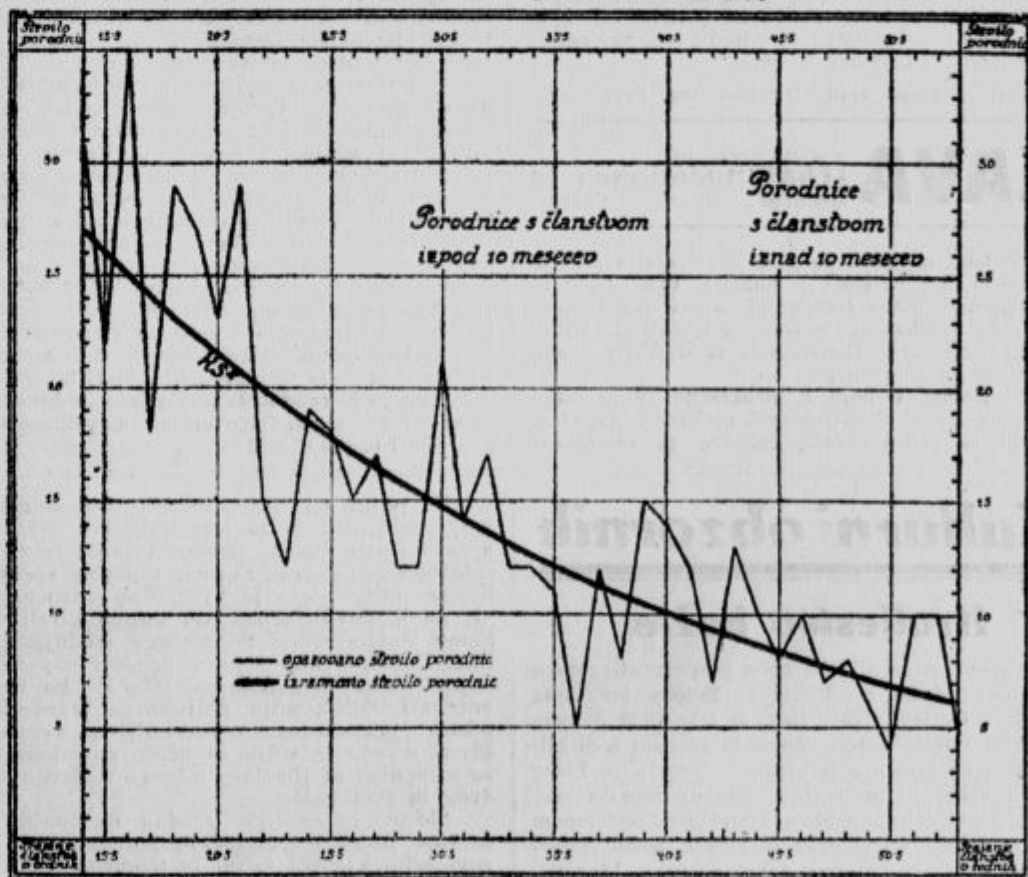
so poklicne delavke, ampak so si v nosečem stanju preskrbele fakično ali fingirano zaposlitev samo zato, da bi dosegle porodniške podpore SUOR-a.

Za preprečitev zlorab je zakon od 5. dec. 1931 restringiral porodniške podpore v večjem obsegu. Porodnino v nespremenjeni višini dobijo samo one porodnice, ki so bile v enem letu pred porodom najmanj 10 mesecev ali pa v zadnjih 2 letih najmanj 18 mesecev zavarovane, toda največ 6 tednov po porodu. Oprema za novorojenčke se je znižala na 150 Din za vsakega novorojenčka.

Spodnja slika »Trajanje članstva porodnic, katero je objavil OUZD v Ljubljani v publikaciji statističnih podatkov za leto 1931. nazorno kaže, kako naglo pada število porodnic z ozirom na trajanje članstva pred porodom. Samo ca 50% nekdanjih porodnic je imelo članstvo nad 10 mesecev ali nad 300 dni. Pri ostali polovici je bila možnost in verjetnost zlorabe zelo velika. Naše bolniško zavarovanje si je z zakonom od 5. dec. 1931 prihranilo okroglo 50% nekdanjih porodniških izdatkov.

Trajanje članstva porodnic.

(36 statističnih podatkov iz leta 1929)

Zakon o zavarovanju delavcev od 14. 5. 1922 daje pravico do porodniških dajatev že po trimesečnem članstvu (§ 43). Podpore se odmerijo na podlagi zavarovane mezde v četrtm tednu pred začetkom pravic do dajatev (§ 48). Za širokogrudnost ZZD-a daje možnost za zlorabo, da se s fingiranim članstvom in zavarovano mezdo za parsto dinarjevo prispevka doseže porodniška podpora v višini do 5000.— in še več.

Nacrt projekta zakona o socialnem osiguranju (§ 48) predvideva desetmesečno članstvo za dosego porodniških dajatev. Predlagale so se pa tudi druge karentne dobe. Pri tem se je vedno pojavilo vprašanje finančnega efekta takih sprememb.

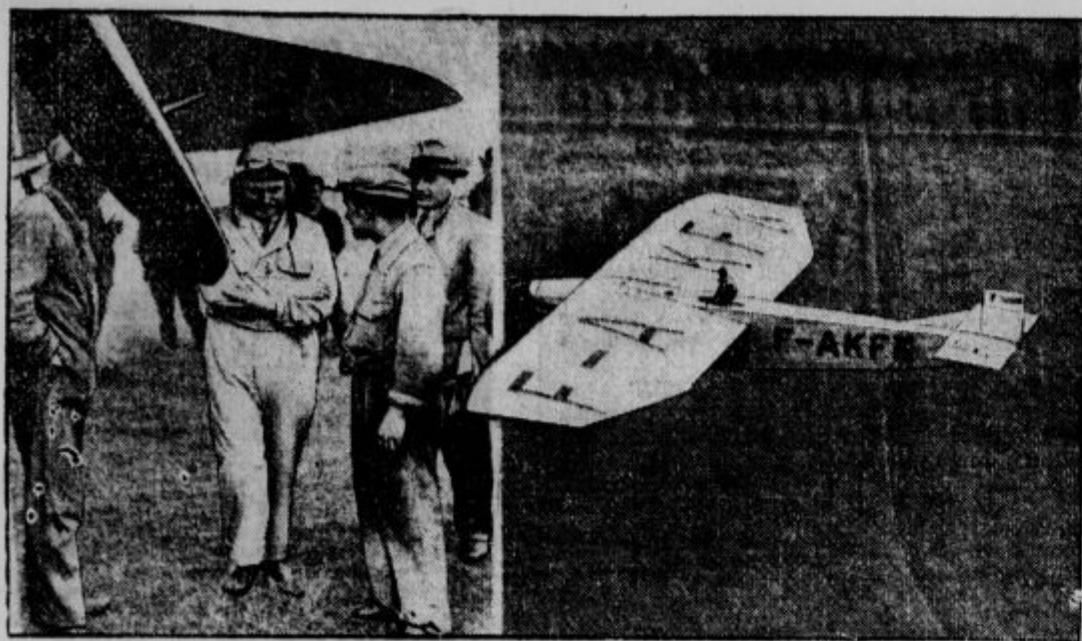
Odgovor daje statistika o trajanju članstva porodnic, katere je zgoraj grafično predložena po tednih za dobo od 1 do 36 mesecev. Število porodnic pada (o geometrijski progresiji) z rastjo članstva in sicer letensko povprečno skoraj za 4%.

Podatki so izračunani po formuli

NS²

N² 46.719,5 • 0,96173, e - število tednov članstva porodnic. Formula velja tudi po 12 mesecu in prvi s mesecem, ako bi ZZD predvideval porodniške dajatve tudi pri manjši nego trimesečni karentni dobi.

Podoben statistiko dobimo tudi za trajanje članstva bolnikov, katere pa žalibog radi pomanjkanja časa in personala ni bilo mogoče zaključiti, dasirano je eminentno važno: ali se uspešno reformo našega delavskega zavarovanja lasti, ker takih statistik ni še nikjer.

Francoško stratosferno letalo (desno) in pilot Coupet z mehaniki novega letala. Kabina je neprodušno zaprta, da se posadka obvaruje pred posledicami izprememb zračnega pritiska. Trije kompresorji imajo nalogo, da dvignejo letalo 15.000 metrov visoko. Za nadzorovanje delovanja kompresorjev služi 15 termometrov in manometrov.

Po 18 letih iz ujetništva

Te dni se je vrnil iz ruskega ujetništva štiri-desetletni mizar Čira Vaculik iz Derfla v bližini Uhuskega Hradišta na Češkoslovaškem. 18 let je preživel v Rusiji in doživel toliko, kakor le malo-kdo, ki ga je zadel v svetovni bridka usoda ujetništva.

Ze v mesecu oktobru l. 1914 je bil poklican v svojem dvaindvajsetem letu k vojakom. Dodeljen je bil 25. lovskemu polku, s katerim je kmalu odpotoval na rusko fronto. Tam je srečno ušel nevarnostim, ki so mu grozile. Kljub temu, da se je udeležil več ofenziv, ni bil ranjen in ostal zdrav ko riba v vodi. Končno pa so ga pri nekem izpadu zajeli Rusi s tovariši vred. — Kmalu nato je bil z ostalimi ujetniki poslan k Bajkalskemu jezeru v Sibirijo, kjer je preživel dve strašni leti. Jutniki so bili namreč nastanjeni na nekem otočku na Bajkalskem jezeru, kjer je bilo čez dan silno vroče, ponoči pa tako mrzlo, da so slabo oblečeni ujetniki umirali kakor muhe. Po dveh letih bivanja na tem strašnem otoku je ostalo pri življenju od 3000 ujetnikov le še 250 mož. Vaculik je že zdavnaj uvidel, da bo v teh razmerah tudi sam gotovo prej ali slej podlegel. Zato se je z nekaterimi tovariši odločil, da bo pobegnil.

Beg se jim je posrečil in šele potem, ko so korakali več dni neprestano, so srečali skupino iskalcev zlata. Ti so jih prijazno sprejeli in begunci so že upali, da se bo začelo zanje boljše življenje. Kmalu pa je začela razsajati med iskalci zlata bolezen; malarija in tifus sta pobirala enega za drugim. Iskalci zlata so se odločili, da se bodo vrnili zopet v obljubene kraje, da poiščejo zdravniško pomoč. Vaculik in drugi begunci so jih zato seveda zapustili, ker so se bali, da jih bodo zopet prijeli. Odrinili so naprej proti severu in potovali večinoma ponoči. Čez dan pa so se skrivali po pragozdovih, polnih divjih živali, med katerimi je bilo največ medvedov in volkov. Več tednov so tako blodili po širni pokrajini, dokler niso srečali divjega nomadskega plemena, med katerim so živeli čez 4 leta.

Ves ta čas ni Vaculik dobil niti najmanjšega glasu iz domovine in Evrope sploh. Ko je bil že peto leto pri tem pastirskem plemenu, se ga je lotilo tako močno domotožje, da se je odločil, da bo odpotoval z dvema tovarišema nazaj v domovino. V neki noči so se na tistem spopadli iz šotora, v katerem so spali, in šli na pot polno negotovosti in dogodivščin. Več tednov je trojica potovala po neznani deželi, preden je prišla do prve ruske naselbine.

Vaculik se je v tej vasi naselil in začel zopet izvrševati svojo mizaro obrt. Stedil je, kolikor je mogel in tako je sčasoma prihranil nekaj denarja in se zopet odpravil na pot. V vasi, kjer je živel, ni nihče vedel ničesar o boljševiški Rusiji in vsi prebivalci in on sam so mislili, da jim še vedno vlada car. Denar, ki ga je nosil s seboj, so bili nekdanji carski rublji in z njimi je prav dobro izhajal. Po dolgem potovanju je prišel končno do večjega mesta, kjer je zvedel čudovito novico, da v Rusiji ne vlada več car in da se je v Evropi marsikaj izpremenilo. Tam je tudi zvedel, da usajo Češkoslovaki svojo lastno svobodno republiko. Srebrne predvojnne rublje so mu boljševiki zamenjali v papirnat denar, katerega je že po par dnevih vsega porabil. Tudi potovati ni smel več, ker ni imel nikakih potnih listin. Dolgo je moral prositi in molodovati, da so mu sovjetske oblasti izstavile poseben potni list, v katerem je bilo označeno, da je nekdanji vojni ujetnik in da se vrača nazaj v domovino.

Med tem so njegovi domači živeli v prepričanju, da je tudi on postal žrtev svetovne vojne

in da ga ni več med živimi. Njegova stara mati je po vojni večkrat naprosila Rdeči križ, ki je poprašal sovjetske oblasti, kaj je z njenim sinom. Toda o njem ni bilo nobenega glasu, pristet je bil med v svetovni vojni pogrešane in veljal za mrtvega. Že 9 let je potoval Vaculik po Rusiji, ko je na svojem potovanju dosegel Moskvo. Tam je pri češkoslovaškem zastopstvu našel tudi prvo pismo iz domovine. V Moskvi si je skoraj s stradanjem prihranil potreben denar in nato odpotoval domov na Češkoslovaško. Njegova 71 let stara mati ga ob vrnitvi ni spoznala, saj je odšel od doma 22 let star mladenič in se vrnil po 18 letih nazaj kot star in zrel človek, med tem ko so vsi njegovi tovariši bili že zdavnaj poročeni. Neprilakovana vrnitev rojaka, katerega so vsi smatrali za mrtvega, je vzbudila po vsej okolici velikansko začudenje in Vaculika so dan za dnem obsipavali z vprašanji. Tako je Vaculik povedal, da živi v severnem delu Sibirije ob morskem obrežju še veliko Čehoslovakov, ki se ne morejo vrniti domov, ker nimajo za to potrebnega denarja. Ker so pa popolnoma odrezani od sveta, pa tudi ne morejo niti s pismom javiti diplomatskemu češkoslovaškemu zastopstvu v Moskvi, ki naj bi jim pomagalo. Večina njih skuša doseči prav to, kar je dosegel Vaculik, namreč prihraniti toliko denarja, da bo mogoče z njim napraviti dolgo pot nazaj v domovino.

Neznani vojaki na franc.-nemški fronti

Francozi še dandanes izkopavajo silne skupne grobove na nekdanji francoško-nemški fronti. Tudi na posamezne grobove, za katere doslej ni bilo znano, nalete večkrat. Do sedaj so opravili Francozi res ogromno grobarsko delo. Število mrličev, ki jih do sedaj najdejo povprečno vsak mesec, je naraslo že na 1000. Med temi je, kakor ko ugotovili, povprečno tretjina do polovica nemških vojakov. Na žalost v mnogih slučajih ni mogoče več ugotoviti, kdo so bili padli vojaki. Vse žrtve svetovne vojne, katerih ni mogoče identificirati, polagajo v skupno ogromno gomilo »neznanih vojakov«. Doslej so našli v dobrih desetih letih že 220.000 mrličev, pokopanih v nekdanjih frontnih odsekih. Velik del teh so že izkopali in namestili v skupnih vojaških grobovih. Vpoštevati pa moramo, da precejšnja dela vojnih žrtev na tej fronti sploh ne bo mogoče najti, ker jih ni bilo malo takih, katerih okostja je vojna vihra raznesla na vse strani. Sedaj raziskujejo najširšo okolico trdnjave Verdun, okrog katere se je bil svoj čas morada najstrašnejši boj svetovne vojne.

Otrok iz vlemesta.

»Mamica, mamica, našel sem koloradskega hrošča.«

»Beži no, beži. To pa ne bo koloradski hrošč. Najbrž bo tole pika polonica.«

»Kaj pa delaš sedaj v tej poletni vročini?«

»Živim na deželi.«

»Kaj pa počneš tam zvečer? Ali ti ni dolgčas?«

»O ne, saj se vedno peljem v mesto.«

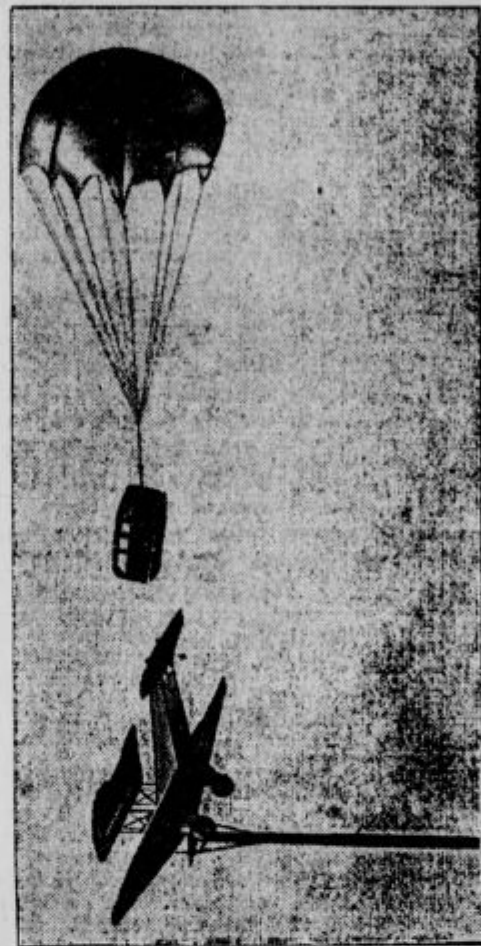
»Koliko pa si star, malček?«

»Sam ne vem. Ko sem se rodil, je bila mamica stara 26 let, sedaj pa je šele 24.«

Kaj res nečete na dopustu fotografirati? Za Din 10.— tedenske odškodnine vam posodijo v Gregorčičevi drogeriji v Prešernovi ulici 5 fotoaparati in nauče vas seveda tudi!

Kaj počnemo v svojem življenju

80letni čudak je sestavil v Ameriki statistiko, v kateri je izračunal, kaj je počel vse svoje življenje. Pri tem je prišel do sledečega rezultata. Spal in napravljaj se je skupaj 26 let, 312 dni in 18 ur. Delal je 21 let, 95 dni in 14 ur. V slabi volji in jezi je prebil 6 let, 116 dni in 15 ur. Jedel in pil je 5 let, 346 dni in 17 ur. Zaljubljen je bil 4 leta, 39 dni, 8 ur. Potoval je 3 leta, 273 dni, 18 ur. Časopise je čital 1 leto, 243 dni in 7 ur. Bril se je 228 dni in 3 ure. Čevlje je obuval 39 dni in 19 ur. Na uro je pogledoval 30 dni svojega življenja. Samo odklepanje hišnih vrat mu je v 80 letih življenja požrlo 28 dni. Zatikanje polnilnega peresa in natika na svinčnik mu je vzelo 21 dni. Za zavezovanje kravate je porabil 18 dni, 18 dni je tudi prebil vsega skupaj v gledališču. Celih 12 dni pa je porabil samo za prižiganje svojih debelih cigar. 13 dni pa si je brisal nos. 12 dni je iskal gumb za ovrtnik. 5 dni je izgubil s tem, da je čistil z robcem svoj ščipalnik. Prav toliko dni je žrtvoval prijatelju zdehanju. Prav radovedni smo, pod kakšno postavko je vstel čas, ki ga je porabil za to statistiko. Če ga je morda pozabil všteti, bi mu ga mi prisodili postavki, ki jo je izpuštil, kateri bi pa lahko dali naslov: prismojenost.

Preprečene letalske nesreče. V Franciji se bavijo z izumom, ki bo postal za razvoj letalstva lahko nad vse važen. Delajo namreč poskuse z letali, katerih kabine imajo pritrjeno tako veliko padalo, da more vzdržati vso kabino med padanjem proti zemlji. Za slučaj, da pride letalo v nevarnost, da strmoglavi, se padalo samo od sebe odpre, kabina sama pa zdrsne z letala, tako da letalo strmoglavi brez kabine, kabina s potniki pa počasi in varno pada, zadržana z velikim padalom, proti zemlji.

Sovjeti in zračni promet

V kratkem bo obiskal Berlin sovjetski zračni orjak letalo »ANT-14«. Letalo bo odletelo iz Moskve z namenom, da pokaže Nemcem, kako je napredovalo sovjetsko letalstvo. V ogromnem letalu je prostora za 20 potnikov, poleg tega pa bo letalo pripeljalo v Nemčijo še 2000 kg dragocenih koz. Letalo bo vodil pilot Mihejev, ki je tudi že letel iz Moskve v Peking.

Sovjeti so v drugi petletni načrt vstavili tudi program, po katerem naj bi se ustvarila zračna prometna zveza med Evropo in Sibirijo. Na teh dolgih progah bodo vozili zrakoplovi, podobni Zepelinom. Najdaljša proga, ki jo mislijo izročiti prometu, bo v smeri Leningrad—Jakutsk.

Kihanje ga je izdalo

20letni pariški kralj vlomilcev Pierre Magnier se je že več mesecev kljub neštetim vlomom spretno izmikal policijskemu zasledovanju. Pri svojem zadnjem vlamu pa je sam pripomogel k lastni aretaciji. Ponoči je vlomil v neko vilo in se je ravno dobro pripravil, da bi začel prazniti omare, ko se je vrnil lastnik vile v spremstvu prijateljev domov. Vlomilec se je skril pod posteljo, kjer je moral ostati dalj časa. Naenkrat bi moral kihniti in kljub silnemu naporu, da bi se zdržal, ga je premagalo. Z vsa korajžo je kihnil, družba pa je planila s stolov in ga takoj prišla ter izročila policiji.

Inozemski pisalni stroj

Italijanski prefekt v Paviji je uradno kaznoval administrativnega uradnika neke bolnišnice, ker je ta, ne glede na priporočilo fašistične vlade, naročil za pisarno inozemski pisalni stroj, mesto da bi naročil domači italijanski izdelek. Več časopisov hvali odločnega prefekta. Ihrati pa se oglašajo vedno več trgovskih organizacij, ki pritiskajo na vlado, naj uvoznim omejitvam tujih držav postavi nasproti prav take uvozne omejitve.

Novi izkopine v Italiji

Ze štirinajst dni odkopavajo z mrzlično naglico v italijanski provinci Perugia v okolici Gellomanzia starodavno mesto. Najprej so odkrili kolono stavbo iz rimskih časov. V atriju palače so našli na tleh krasno izdelan mozaik neprecenljive vrednosti, ki je še popolnoma ohranjen. Hkrati pa so odkopali celo mesto iz časa Etruskov. Tudi to mesto je dobro ohranjeno in pri nadaljnjih odkopavanjih pričakujejo, da bodo našli še na mnogo presenečenj.

Američani se pripravljajo za olimpijado. Ameriški sportniki z vso vneto trenirajo in se pripravljajo na olimpijado v Los Angelesu. Trdno so odločeni obdržati vse svetovne rekorde, ki jih že imajo in upajo priboriti si še novih. Na levi Ben Eastman, ki drži svetovni rekord v teku na 800 m, na desni Hollowell, ki je tudi že večkrat tekkel v tem rekordnem času.

Spomenik islandskemu Kolumbu

V proslavo tisočletnice parlamenta je ameriška vlada dala izdelati spomenik Leifu Ericsonu, ki je po izsledkih modernih zgodovinarjev odkril Ameriko skoro 500 let pred Kolumbom. Ob navzočnosti ameriškega poslanika na Norveškem je bil spomenik tega slavnega Vikinga odkrit v Reykjaviku na Islandskem. V slavnostnem govoru so omenili islandski zgodovinarji, da je Leif Ericson na svojih vožnjah, polnih odkritij, okrog leta 1000 prijadral do Labradorja, Nove Fundlandije in najbrž tudi do Nove Škotske v Ameriki.

V španskem parlamentu

Neumorno zaseda španski parlament, kljub temu, da vlada zlasti v Španiji dvakratna pasja vročina. Razumljivo je, da so v tej vročini poslanci izmučeni in da tem naporom tudi marsikak poslanec podleže. Poslanec za okraj Valladolid don Antonio Royo Villanova pa si je znal pomagati. Njegovi prijatelji poslanci so namreč začudenji opazili, da prihaja zadnje čase na seje parlamenta s črnimi naočniki. Nekega dne pa je zapazil njegov sosed, da je poslanec pod varstvom črnih naočnikov med sejo mirno dremal. Ta dobri domislek so kmalu porabili drugi poslanci, zlasti še taki, ki jim malce nagaja debelost. Sedaj je skoro vsak dan število poslancev, ki nosijo črne naočnike, večje in o tej novi modi se je zvedelo že toliko, da se je pred vplodom v parlament za stalno namestil kramar, ki prodaja črne naočnike.

Spomenik za golobe-pismonoše. V Berlinu so postavili spomenik za golobe-pismonoše, ki so poginili v vojni. Je to sicer lepo, toda zdi se nam, da bi bilo bolje porabiti denar za žrtve svetovne vojne, katerih je že mnogo in katerim se gotovo ne godi bogve kako dobro.

Za smeh

»Zakaj ne marate stopiti z Mlinarjem v trgovsko zvezo?«

»Nikdar nimam rad poslovnih zvez z ljudmi, ki so bolj zviti kakor jaz sam.«

»Zakaj pa naj bi bil Mlinar bolj zviti kakor vi?«

»Hm, pred leti je imel priložnost, da bi se poročil z mojo ženo.«

Mož: »Draga moja, prav za prav ne bi smela nikdar soditi moškega po njegovi obleki.«

Žena: »Saj tega tudi nikdar ne storim. Jaz preisojam moškega vedno po obleki njegove žene.«

Prijatelj mladega zakonskega para občuduje dele: »Komu pa je prav za prav vaš mali podoban?«

Ponosni oče: »Nos ima po meni, oči po moji ženi, glas pa tak kakor hupa našega avtomobila.«

Mladenč, ki se poteguje za službo: »Moja glava je vse moje premoženje.«

Ravnatelj trdker: »Dragi moj, saj revščina ni nobena sramota.«

Požar na Coney Islandu. To je prva slika o požaru, ki je uničil velik del obalnih naprav in poštne kolonije največjega zabavišča na svetu — Coney Island v New Yorku.

Ottawa in evropski žitni trg

Kljub vsem težočam, ki se pojavljajo, kadar gre za odpravo carin, namenjenih za pobiranje mednarodne konkurence, in kljub tako različnim interesom, ki jih imajo članice velikega angleškega imperija, raztresene po vsem svetu, poteka gospodarska konferenca v Ottawi doslej povsem zadovoljivo. Nekateri nespornosti med dominijoni in metropolo so bili že odstranjeni, ko se je »Empress of Britain« z angleško delegacijo nahajala še na poti v Ottawo. Tako so se že sporazumeli predstavniki izvoza angleškega in kanadskega žita.

Jugoslovani bomo brezdvomno pazno sledili pogajanjem za uvedbo prednostnih carin ali kontingenta za kanadsko in avstralsko žito, ki naj se uvozi v Anglijo. Minister dominijonov Thomas je namreč prispel v Ottawo z namenom, da ponudi Kanadi določen kontingent pšenice, katerega se bo Anglija obvezala kupiti v Kanadi. To vprašanje je silno težko, ker Anglija rabi samo 222 milijonov merikov (po 11 litrov), medtem, ko je Kanada lanske leto izvozila vsega žita 267,5 milijonov, in to v Anglijo samo 50 milijonov. Letos bo Kanada pridelala okoli 400—500 milijonov merikov pšenice in bo imela na razpolago za izvoz okoli 400 milijonov merikov. To se ni zadosti. Anglija namravala uvoziti samo 55 odstotkov kanadskega žita, medtem, ko bi ostalo žito uvozila iz drugih držav. Na vsak način mora Kanada računati s tem, da bo morala plaširati dve tretjini svojega žita izven

Velike Britanije in da bo torej še naprej odvisna v tem pogledu od drugih držav. Ako bi Kanada dala Angliji posebne koncesije glede industrijskih izdelkov samo za to, da bi si zagotovila izvoz svojega žita, bi prišla v nevarnost, da ji druge države v represalijo zaprejo tržišča njenemu žitu.

V vsem angleškem imperiju so pridelali leta 1931 112 milijonov kvaterjev (kvater je 251 kg) pšenice, medtem ko je svetovna produkcija znašala 552 milijonov. Angleži pridelajo torej okoli eno petino svetovne žetve. Iz tega sledi vsa važnost poavetovanj v Ottawi tudi za ostale države, ki pridelujejo žito. Vznemirjivo je, da obstoji tako na Angleškem kakor v vseh dominijonih težnja, da se pridelovanje žita poveča. Vsi ugledni gospodarstveniki v dominijonih in na Angleškem zagovarjajo to tendenco. Tako je minister Thomas nedavno izjavil v spodnji zbornici, da ne obstoji nadprodukcija žita, pač pa da je samo konsum žita danes nižji. S pšenico posejana površina se čedalje večja v Kanadi, Avstraliji, v zvezi južnoafriških držav in na Angleškem. Ze zaradi tega bo pritisk na svetovnem tržišču čedalje večji. Ker ni dvoma, da bo konferenca v Ottawi prinesla Kanadi vsaj t. uspeli, da bo lahko več žita izvozila v Anglijo kakor doslej, se bo že s tem samo po sebi moral omejiti izvoz žita evropskih držav na Angleško, posebno pa izvoz argentinskega žita. Zato bo argentinsko žito še bolj poplavilo evropski trg.

Tudi zunanja trgovina s pšenico svobodna

V nedeljo se je vršila v Belgradu na pobudo trgovinskega ministra Mohorića, konferenca glede organizacije in financiranja izvoza pšenice. Posvetovanja so se udeležili tudi predstavniki Privilegirane družbe za izvoz, Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug, trgovcev iz Vojvodine in drugih žitnih krajev. Minister Mohorić je povabil navzoče, naj mu stavijo konkretne predloge, pozneje bo vlada izdala tozadevne zakone. Ravatelj Privilegirane izvozne družbe, Najdanović, je omenil, da je družba lanske leto izvozila 43.000 vagonov pšenice, medtem ko je ostalo doma še 8.000 vagonov. Letošnja žetev je glede kakovosti in količine slabša kakor lanska. Za izvoz bo preostalo od 5 do 15 tisoč vagonov. Gospodarji iz Vojvodine so bili celo mnenja, da letos sploh ne bo pšenice za izvoz. Ravatelj Glavne zveze srbskih zadrug je izrazil mnenje, da bo letos pripravljenih za izvoz od 10 do 15.000 vagonov pšenice. Izvoz pšenice odvsi tudi od pridelka koruze, od konjunktura in od ukrepov vlade glede organizacije izvoza. Minister g. Mohorić je izjavil, da je za financiranje žetve zagotovljen kredit 100 milijonov dinarjev. Nekateri so mnenja, da bi se nadalje ohranila Privilegirana izvozna družba monopol na izvoz, in to predvsem radi preferenciala z drugimi državami. V imenu zadrug je nekdo predlagal, naj bi staro pšenico država sprejemala za plačilo davkov. Trgovci iz Belgrada so se pritožili, da imajo sitnosti pri inkasiranju, ker morajo čakati na kliring, mesto da bi Narodna banka takoj nakazala denar. Ob zaključku je minister Mohorić izjavil, da ni zdaj intervencija države v trgovino s pšenico potrebna, pač pa da se bo država zanj zopet odločila, ko bi eno tako padle, da bi bile nižje, kakor produktivni stroški. Izvoz pšenice bo zopet svoboden in nalog Privilegirane družbe bo samo ta, da vodi statistiko o izvozu v zvezi s preferencialom.

PODPISNIKOM STABILIZACIJSKEGA POSOJILA
Belgrad, 25. julija. AA. Drž. hipotekarna banka opozarja podpisnike 7% mednarodnega stabilizacijskega posojila kraljevine Jugoslavije, v zlatu iz leta 1931, da banka in vse njene podružnice v državi zamenjajo začasne certifikate za definitivne obveznice omenjenega posojila. Začasne certifikate lastniki lahko predajo neposredno banki ali njenim podružnicam v zameno ali pa jih pošljejo po pošti. — Podpisniki stabilizacijskega posojila se prosijo, da to zamenjavo čim prej izvrše.

DOBAVA PISARNISKIH POTREBŠČIN

Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje za ekonomat kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani, dobavo pisarniskih potrebščin.

Vse dobave se izvrše franco ekonomat kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani, in to v raznih količinah v okviru vsakokratne potrebe, ki se bo dobavileju sproti prijavljala. — Licitacija se bo vršila v sredo dne 17. avgusta 1932 ob 11 dopoldne v sobi št. 21 v palači banske upave na Bleiweisovi cesti št. 10.

Ponudbe opremljene s kolkom za 100 Din v zapečateni novitku, na katerem mora biti navedeno ime ponudnika in označba »Ponudba za dobavo pisarniskih potrebščin«, je vložiti po pošti, osebno ali pa po pooblaščenju, najkasneje na dan licitacije do 11 v roku dražbene komisije. Ponudnik mora položiti najkasneje eno uro pred pričetkom licitacije predpisano kavejco 10% skupne vrednosti ponudbene dobave pri blagajni finančnega oddelka kraljevske banske uprave. Ponudbi mora biti priloženo potrdilo o plačanih davkih in o dražiteljski sposobnosti. Ponudnik mora v ponudbi izrecno izjaviti, da so mu pogoji licitacije znani in da na nje pristane.

Natančneše informacije glede dobave in vzorcev potrebščin dobe zainteresirani med uradnim uram in ekonomatu kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani.

Filmski sporazum med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Med filmsko tovarno AB v Pragi in predstavnikmi jugoslovanske trdke »Jugoslovanski prosvetni film«, ki se nahaja pod pokroviteljstvom države, je prišlo do sporazuma, na podlagi katerega

ga bosta družbi druga drugo zastopali v obeh državah. To bo praktično dovedlo do tega, da se bodo v Jugoslaviji poslej predvajali vsi češkoslovaški filmi in da se bodo na Češkem tudi besedila filmov prikojila v srbohrvatski jezih. Takšen sporazum nameravajo skleniti češke tovarne tudi z Bolgarijo in Poljsko.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 1. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg koruznega zdroba, 600 kg kave, 1 zračnice, 1 lepilne priprave, 150 m gumijastega kabla, 100 komadov hrastovih pragov; do 8. avgusta t. l. pa glede dobave 1 elektromotorja. — Ravn. drž. rudnika Banja Luka sprejema do 1. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 600 kg žebeljev, 50 komadov rudarskih sekir ter glede dobave materiala za čiščenje. — Ravn. drž. železarn Vreš-Majdan sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave železnih ventilov in ključavnic; do 17. avgusta t. l. glede dobave 30.000 kg riževe slame in varjenih cevi; do 20. avgusta t. l. pa glede dobave 200 plošč črne pločevine. — Ravn. drž. rudnika Kakanj sprejema do 11. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg plinskega olja in 10 parov nepremočljivih rudarskih oblek. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 25 komadov električnih števcev. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 15. avgusta t. l. ponudbe glede dobave vesel ter glede dobave platna in trakov; do 23. in 24. avgusta t. l. glede dobave lesa in raznega kovinskega materiala (zakovice, vijaki, matice, žičniki, pločevina, delta-kovina, ključavnice itd.). — Dne 25. avgusta t. l. se bo vršila pri ravn. drž. železnice v Subotici oterna licitacija glede dobave 6000 kg modre galice.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Jablanica se bo vršila potom oterne licitacije dne 24. avgusta t. l. pri ravn. drž. železnice v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Borza Denar

25. julija.

Občutna je okrepitev nemške marke. To je znamenje, da borza mirno presoja razvoj dogodkov v Nemčiji. Ze v soboto so bili v pariških finančnih krogih komentarji glede Prusije optimistični, posebno ugodno so na pariški borzi komentirali poziv socialističnih strokovnih organizacij na delavstvo, naj ohrani mirno kri in obračuna s Papenom na volišču. — Čvrstejši je tudi Newyork, ostale devize v glavnem neizpremenjene.

Ljubljana. Amsterdam 2270.15, 228.51, Berlin 1335.62, 1346.42, Bruselj 781.30, 785.24, Curih 1097.35, 1102.85, London 200.18, 201.78, Newyork 5617.—, 5645.26, Pariz 220.91, 222.03, Praga 166.67, 167.53, Trst 286.91, 289.31.

Zagreb. Amsterdam 2270.15—2281.51, Berlin 1335.62—1346.42, Bruselj 781.30—785.24, London 200.18—201.78, Milan 286.91—289.31, Newyork kabel 5639—5667.24, Newyork ček 5617—5645.26, Pariz 220.91—222.03, Praga 166.67—167.53, Zurich 1097.35—1102.85.

Curih. Pariz 20.13375, London 18.28, Newyork 513.87, Bruselj 71.20, Milan 26.19, Madrid 41.10, Amsterdam 206.85, Berlin 121.95, Stockholm 93.75, Oslo 91.30, Kopenhagen 98.40, Sofija 3.70, Praga 15.19, Versava 57.60, Atene 3.32, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.78.

Dunaj. Dinar notira na Dunaju (valuta) 12.30.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 8% Bler. pos. 42 bl., Stavba 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. 7% invest. posojilo 48.50, Vojna škoda kasa 190—191, (193, 190, 189), julij 190—191, (190, 189), avgust 188—189, (188), dec. 184—185, 184. 7% Blerovo posojilo 39.25—39.75, 8% Blerovo posojilo 41—41.75, (42, 40.50), 7% posojilo hipotek. banke 41.50—42, (42), 6% Beglučke obveznice

33—34, (34), Narodna banka 3050 denar, Agrarna priv. banka 203 denar.

Belgrad. 7% drž. inv. pos. 49—51, 4% agrar. obveznice 24—25 (21.50—24), 6% begl. obveznice 34—34.50, 34, Vojna škoda 190, 191 (189), ultime krupni komad 192, 7% pos. Drž. Hip. banke 41.50, Narodna banka 40.20, Agrarna priv. banka 206, 208 (208, 206.50).

Dunaj. Don. sav. jadr. 55.25, Alpine 8.20, Trboveljska 18.91.

Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizpremenjeno. Tendence je neizpremenjena. Promet: 38 vagonov.

Chicago. Pšenica julij 46.40, sept. 48.75, december 51.75, koruza: sept. 32.75, dec. 33.125, aves: sept. 18, dec. 20.50, Winnipeg: žito julij 55.65, oktober 58.625, dec. 59.875.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo Ivdke Edvard & Comp., Dunaj). Prignanih je bilo 1986 glav, iz Jugoslavije 163. Veli I. 1.45—1.65, najboljši 1.74 do 1.74, II. 1.20—1.35, III. 0.95—1.10, Krave I. 1.10—1.20, II. 0.92—1.05, bikli 0.90—1.15, klavna živina 0.65—0.80. Tendence živahna. Cene so se v splošnem dvignile za 5 grošev, samo bikli so v ceni ostali nespremenjeni.

Trbovlje

Shod radi razdelitve moke med delno zaposlene rudarje sta sklicala in na njem poročala g. Plihersek in Arh v Delavskem domu. Prvi je poročal o uspehu deputacije, ki je posredovala pri banu glede preživljanja in podpore delnozaposlenim rudarjem, katerih večina ne zasluži več za hrano. Deputacija se je oglašila tudi pri centrali TPD. G. generalni ravnatelj pa je izjavil, da je družba že nakazala en milijon za brezposelne in za šolo obvezne otroke, iz za javne kuhinje, več pa ne more dati. Končno so se zedinili, da se vzame od vsote 429.000, ki je odpadla od onega milijona na Trbovlje, in sicer od deleža za javno kuhinjo, 85.000 Din, za nakup 3 vagonov moke, ki se bo brezplačno razdelila slabo zaposlenim rudarjem t. avgusta v rudniškem konsumu. Predlog TPD je, da se razdeli moka vsem rudarjem in sicer po 4 kg na delavca, po 2 kg pa na vsakega družinskega člana. Na shodu je bila tako razdelitev odklonjena in sprejeta, da dobijo moko le tisti, ki praznujejo in zaslužijo takozvano »gospodsko plačo« in od akordantov oni, ki malo zaslužijo. Podpore v moki ne bodo deležni tisti akordanti, ki še boljše zaslužijo, oni, ki se delajo vse delavnike in pa posestniki. Ne bo pa smatrati za posestnike in za izvzete od podpore one rudarje, ki imajo le hišo z gredami, ker ti so danes na slabšem od onih, ki stanujejo v rudniških hišah, ker jim davki in popravila veliko strokov napravijo, od rudnika pa sprejemajo malenkostno stanarino. Pravih posestnikov, ki bi od kmetije lahko živeli pa pri rudniku menda ni več, ker so že bili odpuščeni ali pa poslani na dopust. — Na koncu je še govoril Arh o poteku sedanje krize, vabil v organizacijo in napadel narodne socialiste, s katerimi ni mogoče imeti skupni nastopov.

Voz s konji se je zaletel v hišo. V soboto je pripeljal šlutejev voznik po klancu za župniščem, kjer cesta v ostrom kolu zavije na trg pred cerkvijo. Ker je voznik slabo zaviral, je težko naloženi voz pognal konje po klancu v nasproti stoječo Molovo hišo, na kateri so polomili vrata, hujši sunek pa so k sreči konji zadržali. Na tem kraju so bili že v ponovni nevarnosti ljudje in živali radi klanca z ostrim ovinkom. Tudi so načrti za preložitve ceste s proračunom vred že odobreni, a se iz kar neumljivih vzrokov ne more začeti z delom. Se bo morda čakalo, da se zgodi še hujša nesreča.

Pozor! Pozor! Prostovoljna javna dražba

trgovske in male stanovanjske hiše z vrtom v Dobu pri Domžalah.

V četrtek, dne 28. julija 1932 ob 9 dopoldne se bo vršila v prostorih gostilne umrlega Videmška Antona v Dobu, hišna št. 71, prostovoljna dražba trgovske in stanovanjske hiše št. 97 z dobro večletno vpeljano trgovino z mešanim blagom na najbolj prometni točki ob glavni državni cesti — ter prtilične dvostanovanjske hiše z vrtom, hišna št. 32, obe kat. obč. Dob pri Domžalah.

Izključna cena znaša za prvoimenovano 150.000 Din, vadij odnosno kavčija 15.000 Din; za drugo: izključna cena 20.000 Din, vadij 2000 Din.

Dražbeni pogoji z vsemi pojasnili so na vpogled v prostoru Videmškove gostilne.

Dob, dne 20. julija 1932.

Anica vd. Videmšek, por. Šimnic.

Po dolgi, mučni bolezni je naš pre-dobri oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Ivan Jurca

posestnik v Rovtuh nad Logatcem, bivši podžupan, predsednik posojilnice i. t. d.

danes ob pol 10 dopoldne, večkrat predviden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil v sredo ob 11 dopoldne iz hiše žalosti v Rovtuh 33 na farno pokopališče.

Rovte, dne 25. julija 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Prisrčna zahvala vsem, ki so mi ob prerani smrti mojega dragega očeta, gospoda

Franc Garsarolli pl. Thurnlack

izkazali svoje sočutje na katerikoli način. Posebna zahvala darovateljem cvetja in za množično spremljevanje do njegovega zadnjega zemskega domovanja.

Zahvaljujem se tudi vsem, ki so mojemu očetu lajšali trpljenje v njegovi zadnji bolezni.

Bog plačaj!

Dr. Justus Garsarolli.

»Ljudske knjižnice«: Iz zbirnice Jugoslov. knjigarn: 29. zvezek: Savinšek: 12.000 Din, 30. zvezek: Stenkičević: NA POLJU SLAVE, 28 Din, 31. zvezek: Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din, 32. zvezek: Reimann: ZAGORSKI ZVONOVI, 28 Din, 33. zvezek: Bridges: NA SINOVI, 30 Din, 34. zvezek: Slavčič: NA SINOVI, 30 Din, 35. zvezek: Brackel: CIBRUSKI OTROK, 28 Din, 36. zvezek: 40 Din.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

92

Obotavljaje se so postali na pragu, prežarka luč jih je slepila. Potem so v svojih težkih čevljih okorno vstopili in se stisnili pri vratih; podajali so si kvartine iz rok v roke in pohlepno pili. Lovcu je ob vsakem požirku teklo vino skozi razstreljeno čeljust i nse v tankem curku zlivalo po plašču.

»Daj, midva trčiva,« mu je dejal major.

Ko so iz svetle sobe zopet stopili v temno noč, so bili kakor omamljeni. Skupine ljudi so se pokazovale na cesti kakor temne, pomešane lise, in hrup; sledili so jim v smeri proti vasi. Po temnih poteh in mračnih dvoriščih je vrvelo nevidnih ljudi in pridušenih glasov. Sem pa tja je jarki ogenj kake vojaške kuhinje razsvetljeval skupine vojakov okrog nje.

Na cesti so čakali rezervni bataljoni in zapirali pot; nekaj vojakov je ostalo, da bi izpraševali ranjence.

»Mi sami ne vemo več kakor vi... To je hud kos... Kje pridemo do ambulance?«

Opazivši slednji črdečo luč sredi teme, so pospešili korake. Na podbojih je bil pribit listek:

»Lahki ranjenci, ki morejo korakati.«

Ta sumljivi napis pri njih ni vzbudil posebnega zaupanja.

»Ne hodimo notri,« je dejal eden izmed njih, »ti nas ne pošljejo v ozadje.«

Divizijski lazaret je bil na drugi strani trga. Velika zapuščena in mračna hiša, brez opreme, brez postelj.

Štabni zdravnik je delal golorok, čelo se mu je svetilo od potu; z veliko naglico je preiskoval ranjene ob svitu laterne, ki jo je držal strežnik nad ranami. Na tleh so ležale umazane obveze in kosmi vate. Velik čeber je bil že do vrha poln rdeče vode. »Naslednji!« je dejal štabni zdravnik in si z golo laktjo otrl čelo.

In naslednji je sedel predenj, vzdignil svojo obvezano roko in si odpel bluzo. Za mizo iz belega lesa je neik vojak hitro pisal bolniške liste, in ranjenci so si jih sami pripenjali na plašče kakor tehtnične listke.

V sosednji sobi je bilo slišati nekega nevarno ranjenega, ki je vpil:

»Saj me spravijo v posteljo, kaj ne gospod major?... Oh! ko bi bil že v njej... Postelja z rjuhami, kaj ne, gospod major... Ali bo voz kmalu tukaj?... Brž naj pride...«

Major je raztrgal Sulphartovo srajco, da bi pogledal rano.

»Ne krvavi več... Tu zadaj te bodo umili... Sedaj pokaži še roko.«

Sulphart se ni mogel premagati, da ne bi bil kričal, ko so mu snemali prilepljeno obvezo.

»To ni nič, lepa rana,« mu je rekel major. »Samo dva prsta bo treba odrezati.«

»Bodisi,« mu je odgovoril rdečelasec, »ne lgram na glasovir.«

* * *

»Boli... oh, kako me boli...« Gilbert je vedno znova šepetal te besede, kakor

da bi upal s svojim jadikovanjem utešiti bolečino. Obležal je na strani, kakor je bil padel, in če je z naprom dvignil težko glavo, se mu je izvil iz prsi plač brez solza.

Bolečina ga je omamila, da ni čutil več ne svojih udov ne glave; samo svojo rano je še čutil, globoko rano, ki mu je krčila drobovje.

Niti za trenutek ni bil izgubil zavesti, a vendar so mu ure potekale hitreje, kakor če bi bil pri polni zavesti. Sedaj pa je omotica minevala in začel je čuvati vso bolečino. Prva misel, ki mu je stisnila prsi: »Ali pridejo nosilničarji?«

Prešnila ga je groza; dvignil se je napol, da bi se ozrl naokrog. Pa bolečina ga je siloma vrgla nazaj.

»Ali pridejo saniteji?... Da, gotovo, kakor hitro se popolnoma zmračí... A če ne bi prišli? Črna groza mu je zatemnila misli in obležal je za trenutek negibno, tako prevzet, da skoraj ni čutil več nobene bolečine. Poem je znova odprl oči.

V somraku je bil videti žalostni gozd še mračnejši, debela so bila gola kakor križni stebri. Par korakov od njega je ležal v klopič zvit mrlič; pod odpetim plaščem se je videla bela srajca, kakor da bi bil padli pred smrjo iskal svojo rano. Malo dalje je navidezno počival drug vojak; naslanjal se je na parobek in glava mu je zlezla na ramo. In ta krpa modrega sukna, ali je to še eden? Da, še... »

Znova ga je prežrl strah. Zakaj naj bi bil sam živ v tem zakleem gozdu. Ali ni moral biti tisti, ki je ležal tu, nem kakor oni, mrzel kakor oni? Ni bilo rešitve, tu je moral umreti... »

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mrx visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Št. 17.

Najboljši dokaz je naša stalna insercija!

Tako ocenjuje kamnoseška tvrdka **FRAN KUNOVAR**, Ljubljana, Sv. Križ, znana po svoji stalni razstavi nagrobnih spomenikov, insercijsko vrednost naših oglasov!

»V „Slovenca“ inseriramo že dolgo vrsto let in smo kakor drugi inserenti tudi mi z uspehom naših oglasov v Vašem cenjenem listu zelo zadovoljni. Najboljši dokaz za to je naša stalna insercija ob nedeljah in praznikih!«

In Vaši oglasi?

Ali ne spadajo tudi ti v »Slovenca«?

»V trenutku je občinstvo na nogah, če inserirate v „Slovenca“!«

Službe iscejo

Vsaka beseda 1 Din

Kuharica

srednjih let prevzame iplošno gospodinjstvo v boljši gostilni. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.946. (a)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Vsakovistno

Zlato kupuje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Bukova drva

in ogelje

kupuje stalno **Uran Franc** Ljubljana Sv. Petra cesta 24.

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Konfekcija — moda! Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (f)

lanene tropine

te družu krmila nudi najcenejše Veletrgovina žita in moka. **A. VOLK, LJUBLJANA** Hmeljeva cesta 24.

Žive piščance

60 do 80 kg, po 10 Din komad, zabo 30 komadov; la. sveže hruške po 3.50 Din kg, vse franko naročnik — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (f)

Novo kolo 980 Din

z muhami, izredno močno, z najfinjšimi gumami, originalno torpedo, sedež z dvojnimi peresom, kompletno s pripadajočim orodjem. — Se par komadov. Garancija! Miklošičeva c. 7/III. Vhod poleg Delavske pekarnice. (f)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Zdravo suho seno

proda L. Nuschak, Bos. Dubica. (f)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

Tristanovanjsko hišo novo, slično vili, v ljubljanskem predmestju, dam v najem s septembrom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.952. (n)

Stara trgovina

z mešanim blagom, dobro vpeljana, se takoj odda v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« 10.948. (n)

Posrestva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Hiša ob Tržaški cesti

na Viču, s hlevom, gospodarskim poslopjem in velikim vrtom, pripravna za vsako obrt, ugodno naprodaj. — Pojasnila daje društvo posestnikov, Salendrova 6, Ljubljana. (p)

Več hiš, vil

itd. naprodaj po ugodnih pogojih na lepem prostoru. Poizve se v Rožni dolini ceste IV/4. (p)

Kupim hišo

z vrtom, enostanovanjsko, najraje blizu Domžal. Ponudbe s ceno pod »Avtoali žel. zveza« na upravo »Slovenca« 10.943. (p)

Štiristanovanjska hiša

nova, v Mostah tik Ljubljane, elektrika in vodo-vod v hiši, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« 10.955. (p)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Prazno sobo

separirano s stopnišča, pripravno tudi za pisarno, poleg sodišča, oddam. — Tavčarjeva ulica 11, I. leto. (s)

Lepa prazna soba

se takoj odda v Rožni dolini IV/4. (s)

Stanovanje

parketirani sobi, kabinet, predsoba, kuhinja, pralnica i.t.d., vse pod enim ključem, 10 min. od stare remize, oddam s septembrom. — Naslov v upravi »Slovenca« 10.951. (f)

Dvosobno stanovanje

oddam s 1. avgustom za Primorjem. Naslov v upr. »Slovenca« 10.950. (f)

Stanovanje

dvosobno, kuhinja, predsoba, pritlikline, oddam. — Štepanja vas 112, Kodelevo. (f)

Soba

z 2 posteljama se odda v bližini obrtne šole. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.957. (s)

ISČEJO:

Stanovanje

2 sob in pritliklin iščem za novoporočenca za takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Cisto« št. 10.956. (f)

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Soboslikarska, pleskarska in vsa v to stroko spadajoča dela po najmodernejših vzorcih — solidno in konkurenčno izvršuje Josip Marn, d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 9. Tel. 30-68. (f)

PERIL VSEH VRST

J. LAH MARIBOR

115 Din

1 m² žaganih bukovih drv, prvovrstnih, franko hiša, nudi Velepč, Sv. Jerneja cesta 25, Telefon 27-08. (f)

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Vajenca

za mizarsko obrt se takoj sprejme. Oskrba po dogovoru. Ivan Sedej, Mala čolnarska 5. (v)

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Prikrojevalni tečaj

za damsko in moško oblačila priredim od 1. avgusta do 20. avgusta 1932.

Poučuje se najmodernejša metoda. Priglasitve se sprejemajo vsak dan. Natančnejša pojasnila daje lastnik konc. strok. šole.

Teodor Kunc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, II. nadst. Krojni vzorci se izvršujejo po meri.

Glasba

Vsaka beseda 1 Din

Klavirji!

Velika izbira klavirjev! Strokovnjaško popravilo in čisto uglaševanje. Nizke cene, tudi na obroke! Solidna postrežba. **WAR-BINEK,** Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5. (g)

Klavir

kratek, črn, dobro ohranjen, ceno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.884. (g)

Dijaki

DIJAŠKI DOM V KOČEVJU

sprejema kot gojence diake državne realne gimnazije v Kočevju v popolno oskrbo. — Šolskoletna oskrbna 6000 Din. Lastna ekonomija. — Igrišča. Lastni vrtovi in park. — Izboren zrak. — Radio. Telefon št. 12. (D)

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Sangrad

ob vnožu Krvavca nudi mirno gorsko letovišče. Kompletna oskrba 40 do 50 Din dnevno. Avtobusna zveza Ljubljana—Cerklje. Informacije in prospekte pošlje: Sangrad, Cerklje pri Kranju. (r)

Letoviščarji

se sprejmejo na hrano in stanovanje. — Celodnevna oskrba 30 do 40 Din. Lep razgled, v bližini kopališča. Pojasnila daje Lovro Hafner, gostilničar, Suha pri Skofji Loki. (r)

Posamezne Tivar obleke

prodajamo ta teden po sledečih cenah: Moška obleka od 170 Din, otročja obleka od 60 Din, mornarska obleka od 65 Din, posamezni suknjiči od 50 Din, za fante od 11 do 16 let od 60 Din — te pa samo dokler traja tozadevna zaloga Tovar-niška samoprodaja »Tivar obleke«, Ljubljana, Mestni trg št. 3, Sv. Petra cesta 25.

Zelo ugoden nakup hotela

Na otoku Krku se prodaja potom sodne dražbe, ki se bo vršila dne 1. avgusta 1932 ob 9 pri tamkajšnjem sodišču Krk, prvovrsten hotel »Vila Lucija« v Aleksandrovcu, s 24 sobami ter povse opremljeno restavracijo z oskrbo za 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopališča. Kupci, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obratovanjem. Pojasnila daje iz prijaznosti Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani, poštni predal 297, in sicer do dne 29. julija 1932.

Naša Sloga - Ljubljana Dunajska cesta 17

Mašna oblačila, bandere, vse potrebščine za veleč. g. duhovnike

Cerkvene posode, monštrance, svečnike itd.

Zaloga vseh vrst svil za mašne obleke itd.

kipi, slike

Popravila mašnih oblačil in cerkvenih posod.

Ali ste že poravnali naročnino?

Zaščitite svoj dom in svojo hrano pred mravljami. Ta umazana in nadležna golazen se zaganja v rojih tja, kjer jim javljajo predstraže „izvrstna hrana-Flita ni!“ Niti obrnil se nisi, že jih je polna hiša in hrana okužena! Skropi Flit in ugonabljal hitro in enostavno muhe, komarje in ves drugi mrčes. Flit je na glasu po celem svetu kot nenadkriljivo tovrstno sredstvo. Pazi na vojaka na rumeni konvi z črnim robom.

Ako ni v takni plombirani konvi, ni Flit.

Proda se iz konkurzne mase

gosp. I. N. Šošariča, trgovca v Mariboru, večja zaloga manufakturnega blaga v celoti.

Inventar in cenitev na vpogled pri konk. upravitelju Dr. Vinko Rapotecu, advokatu v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 16. Ponudbe pri konkurznem upravitelju do 31. julija 1932.

S potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš predobri soprog, oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Franc Požar

posestnik in gostilničar

danes ob 4 zjutraj po kratkem, mučnem trpljenju, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 27. julija ob 10 na farno pokopališče v Moravčah.

Vrhopolje pri Moravčah, dne 25. julija 1932.

Zalujoči: soproga, otroci in brat.

Umrla je danes ob 15 naša zlata mama, stara mama, gospa

Antonija Končan

vдова posestnika

On, ki jo je v dolgi bolezni često obiskal, jo je poklical na Svoje srce, da ji kot plačnik povrne vsa zatajevanja in žrtve njenega 73-letnega življenja.

Pogreb bo v sredo 27. julija ob 9 dopoldne iz hiše žalosti, Šolska ulica št. 8, na farno pokopališče v Domžalah.

Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Domžalah.

Našo zlato mamo priporočamo v molitev in blag spomin!

Domžale, dne 25. julija 1932.

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo.